

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ ПОДАТКОВОЇ СПРАВИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА КОНСАЛТИНГУ**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

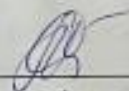
**на тему: Таксономія фінансової звітності за міжнародними стандартами
(за матеріалами ПрАТ «Страхові гарантії України»)**

Здобувача вищої освіти другого
(магістерського) рівня, 2 курсу,
ОМО-22-1 групи,
Спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»
ОП «Облік і оподаткування в
управлінні
підприємницькою діяльністю»

підпис здобувача вищої
освіти

Романюк Анастасії Павлівни

Науковий керівник

підпис керівника

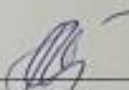
Колісник Олена Пилипівна,
к. е. н., доцент

Гарант освітньо-
професійної програми

підпис керівника

Колісник Олена Пилипівна,
к. е. н., доцент

Допущено до захисту за рішенням
кафедри обліку та консалтингу
протокол від 18.01.24 № 12

підпис завідувача
кафедри

Колісник Олена Пилипівна,
к. е. н., доцент

Ірпінь – 2024

Регистрація № 14 01.2024
(дата)

[підпис]
(підпис відповідальної особи)

Результати перевірки

До захисту
(до захисту, на доопрацювання)

11.01.2024
(дата)

[підпис]
(підпис)

Результат захисту

5 (Відхилено)
(оцінка)

05.02.2024
(дата)

[підпис]
(підпис)

Голова комісії:

[підпис]
(підпис)

Т. Г. Камінська
(ініціали, прізвище)

Члени комісії:

[підпис]
(підпис)

О. П. Колісник
(ініціали, прізвище)

[підпис]
(підпис)

В. М. Метелиця
(ініціали, прізвище)

[підпис]
(підпис)

Б. М. Занько
(ініціали, прізвище)

Секретар комісії:

[підпис]
(підпис)

Д. Л. Судак
(ініціали, прізвище)

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ

створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 17:36:57 07.02.2024

Назва файлу з підписом: Кваліфікаційна робота Романюк А.П..pdf.xml

Розмір файлу з підписом: 16.3 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Кваліфікаційна робота Романюк А.П..pdf

Розмір файлу без підпису: 16.1 МБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: МЕТЕЛИЦЯ ВОЛОДИМИР МИХАЙЛОВИЧ

П.І.Б.: МЕТЕЛИЦЯ ВОЛОДИМИР МИХАЙЛОВИЧ

Країна: Україна

РНОКПП: 2978215692

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 18:36:55 07.02.2024

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000A3F8FC009F6DD004

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в окремих файлах (XAdES detached)

Формат підпису: 3 повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2023.12.21 13:00

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.Б.: керівника, голови комісії членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1. Зміст дипломної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30	30		
2. Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10	10		
3. Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5	5		
4. Рецензент	від 0 до 5	5		
РАЗОМ БАЛІВ*	від 0 до 50	50		
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 10	10		
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	25		
5. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	10		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	50		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	100		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.Б.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
100	A	5 (відмінно)	05.02.2014	

Правила переведенням оцінок до національної шкали та шкали ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	
50-59	E	3 (задовільно)
35-49	FX	2 (незадовільно)

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра обліку та консалтингу
Спеціальність, 071 «Облік і оподаткування»
ОП «Облік і оподаткування в управлінні підприємницькою діяльністю»

Затверджую
Завідувач кафедри О.П. Колісник

21.10.2022 р.

**Завдання на кваліфікаційну роботу
здобувачу вищої освіти
Романюк Анастасії Павлівні**

1. Тема роботи: «Таксономія фінансової звітності за міжнародними стандартами» за матеріалами ПрАТ «СГУ».
Затверджена наказом ректора від «30» листопада 2022 № 1254
2. Строк здачі закінченої роботи: 14.12.2023 р.
3. Цільова установка. Провести наукове дослідження за темою «Таксономія фінансової звітності за міжнародними стандартами».
Мета роботи. Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних, методичних та практичних основ процесу трансформації фінансової звітності підприємств, що ведуть облік за міжнародними стандартами, відповідно до вимог Таксономії XBRL та розробці шляхів удосконалення цього процесу.
Об'єктом дослідження. Об'єктом дослідження є процес складання фінансової звітності у форматі Таксономії UA XBRL на ПрАТ «СГУ».
Предметом дослідження. Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів процесу складання фінансової звітності за Таксономією МСФЗ.
4. Вихідні дані до роботи. Наукові статті, міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності, законодавчі та нормативно-правові документи України, первинні документи, форми звітності ПрАТ «СГУ».
5. Перелік графічного матеріалу. Необхідні для кращого розуміння тексту кваліфікаційної роботи рисунки (схеми, діаграми тощо), які дозволяють більш наочно висвітлити процес наукового дослідження та його результати.
6. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом).

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТАКСОНОМІЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

- 1.1. Сутність таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами
- 1.2. Види та принципи складання фінансової звітності за таксономією

Висновки до першого розділу

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА ТАКСОНОМІЄЮ НА ПРАТ «СГУ»

- 2.1. Облікова політика ПрАТ «СГУ» згідно з таксономією
 2.2. Методика складання фінансової звітності за таксономією
 2.3. Розвиток таксономії фінансової звітності в умовах використання інформаційних систем і комп'ютерних технологій

Висновки до другого розділу

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ТАКСОНОМІЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ

- 3.1. Аналіз фінансової звітності складеної за таксономією
 3.2. Пропозиції щодо удосконалення таксономії фінансової звітності міжнародними стандартами

Висновки до третього розділу

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

7. Календарний план виконання роботи

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	2	3	4
1.	Вибір теми, вивчення літературних джерел та складання плану роботи	17.10.-20.10.2022 р.	
2.	Підготовка розділу роботи та подання його керівнику		
2.1	першого	15.05.2023 р.	
2.2	другого	25.09.2023 р.	
2.3	третього	01.12.2023 р.	
3.	Підготовка вступу та висновків	14.12.2023 р.	
4.	Доопрацювання з урахуванням зауважень керівника	18.12.2023 р.	
5.	Перевірка роботи на плагіат	15.01.2024 р.	
6.	Попередній захист роботи	17.01.2024 р.	
7.	Отримання відгуку керівника роботи	24.01.2024 р.	
8.	Отримання зовнішньої рецензії	26.01.2024 р.	
9.	Допуск до захисту зав. кафедрою	01.02.2024 р.	
10.	Захист роботи	05-06.02.2024 р.	

8. Дата видачі завдання «20» жовтня 2022 р.

9. Керівник кваліфікаційної роботи

(підпис)

Колісник О. П.
(прізвище, ініціали)

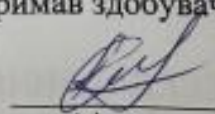
10. Гарант освітньо-професійної програми

(підпис)

Колісник О. П.
(прізвище, ініціали)

11. Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти

Романюк А. П.
(прізвище, ініціали)

(підпис)

Факультету податкової справи, обліку та аудиту

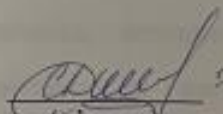
Кафедра обліку та консалтингу

ДОВІДКА
про перевірку кваліфікаційної роботи (проєкту)
на академічний плагіат

№ /п		
1.	ПІБ автора твору	Романюк Анастасія Павлівна
2.	ПІБ наукового керівника	Колісник О. П.
3.	Тип роботи, що перевіряється (курсова, кваліфікаційна робота проєкт)	Кваліфікаційна робота
4.	Тема роботи	Таксономія фінансової звітності за міжнародними стандартами
5.	Рік написання	2023
6.	Оригінальний текст у роботі складає %	100%
7.	Схожість %	0%
8.	Цитати%	1,42%

Відповідальна особа

Судак Д. Л.
(П.І.Б.)

(підпис)

АНОТАЦІЯ

«Таксономія фінансової звітності за міжнародними стандартами»

Романюк А. П.

Мета роботи полягає в дослідженні теоретичних, методичних та практичних основ процесу трансформації фінансової звітності підприємств, що ведуть облік за міжнародними стандартами, відповідно до вимог Таксономії XBRL та розробці шляхів удосконалення цього процесу.

Завданнями роботи є:

- визначити економічну сутність Таксономії МСФЗ;
- дослідити види та принципи складання звітності за таксономією;
- розкрити проблемні питання трансформації звітності згідно вимог Таксономії МСФЗ;
- розглянути методологічні підходи, щодо трансформації фінансової звітності;
- проаналізувати господарську діяльність ПрАТ «СГУ» та фінансову звітність підприємства, складену за вимогами таксономії;
- виявити особливості трансформації фінансової звітності згідно вимог Таксономії для страхових компаній;
- розробити пропозиції щодо удосконалення таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів процесу складання фінансової звітності за Таксономією МСФЗ.

Об'єктом дослідження виступає процес складання фінансової звітності у форматі Таксономії UA XBRL на ПрАТ «СГУ».

Базою дослідження виступає Приватне акціонерне товариство «Страхові гарантії України».

За результатами дослідження сформульовані висновки та пропозиції щодо удосконалення таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами та

процесу звітування відповідно до її вимог. Зокрема, рекомендації щодо автоматизації процесу трансформації фінансової звітності під вимоги таксономії за допомогою інформаційних систем. Визначено ключові напрями удосконалення таксономії зі сторони регуляторів та надано практичні рекомендації для звітування у форматі iXBRL за актуальною таксономією.

Одержані результати можуть бути використані для покращення та автоматизації процесу складання фінансової звітності за таксономією на ПрАТ «СГУ» та інших підприємствах, що звітують за МСФЗ.

Робота містить 61 сторінку, 6 таблиць, 13 рисунків, список використаних джерел з 43 найменувань, 4 додатка.

Ключові слова: МСФЗ, фінансова звітність, таксономія, страхова компанія, iXBRL.

Рік виконання кваліфікаційної роботи – 2023 рік.

Рік захисту роботи – 2024 рік.

ANNOTATION

«Taxonomy of financial reporting according to international standards»

Romaniuk A.P.

The aim of this work is to explore the theoretical, methodological, and practical foundations of the process of transforming the financial reporting of enterprises that follow international standards according to the requirements of the XBRL Taxonomy, and to develop ways to improve this process.

The tasks of the work include:

- defining the economic essence of IFRS Taxonomy;
- investigating the types and principles of reporting under the taxonomy;
- addressing issues in transforming reporting according to IFRS Taxonomy requirements;
- examining methodological approaches to financial reporting transformation;
- analyzing the economic activities of JSC «SGU» and the company's financial reporting compiled according to taxonomy requirements;
- identifying the specifics of financial transformation according to the requirements of Taxonomy for insurance companies;
- developing suggestions for improving the taxonomy of financial reporting under international standards.

The subject of the study encompasses theoretical, methodological, and practical aspects of compiling financial reporting according to the IFRS Taxonomy.

The object of the study is the process of compiling financial reporting in the UA XBRL Taxonomy format at JSC «SGU».

The base of the study is the Private Joint Stock Company «Insurance Guarantees of Ukraine».

As a result of the research, conclusions and suggestions have been formulated for improving the taxonomy of financial reporting according to international standards and the reporting process in accordance with its requirements. In particular,

recommendations are made for automating the transformation process of financial reporting to meet taxonomy requirements using information systems. Key directions for improving the taxonomy from the perspective of regulators have been identified, and practical recommendations for reporting in the iXBRL format using the current taxonomy are provided.

The results obtained can be used to improve and automate the process of compiling financial reporting according to the taxonomy at Private Joint Stock Company «SGU» and other enterprises reporting according to IFRS.

The work comprises 61 pages, 6 tables, 13 figures, a list of 43 sources used, and 4 appendices.

Keywords: IFRS, financial reporting, taxonomy, insurance company, iXBRL.

Year of completion of the qualification work – 2023.

Year of defense of the work – 2024.

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТАКСОНОМІЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ	11
1.1. Сутність таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами	11
1.2. Види та принципи складання фінансової звітності за таксономією	16
Висновки до першого розділу	23
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА ТАКСОНОМІЄЮ НА ПРАТ «СГУ»	24
2.1. Облікова політика ПрАТ «СГУ» згідно з таксономією	24
2.2. Методика складання фінансової звітності за таксономією	29
2.3. Розвиток таксономії фінансової звітності в умовах використання інформаційних систем і комп'ютерних технологій	44
Висновки до другого розділу	49
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ТАКСОНОМІЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ	51
3.1. Аналіз фінансової звітності складеної за таксономією	51
3.2. Пропозиції щодо удосконалення таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами	55
Висновки до третього розділу	62
ВИСНОВКИ	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	67
ДОДАТКИ	72

ВСТУП

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) є критично важливими для світової фінансової та бізнес-комунікації, вони підтримуються численними глобальними інституціями та організаціями. Вони перетворюють фінансові дані на універсальну мову – мову грошей та фінансів, роблячи інформацію про діяльність підприємства зрозумілою для бізнесу. Останнім часом в українській практиці все частіше використовуються МСФЗ для підготовки фінансової звітності, що відповідає потребам багатьох підприємств. Законодавством визначено перелік суб'єктів господарювання для яких перехід на МСФЗ є обов'язковим, що в свою чергу зобов'язує такі підприємства складати звітність за Таксономією UA XBRL. Використання МСФЗ покращує розуміння та доступність бухгалтерської інформації на міжнародному рівні, сприяє видаленню економічних бар'єрів між країнами, залученню іноземних інвестицій і допомагає компаніям виходити на світові ринки капіталу.

У цьому контексті, вивчення та застосування Таксономії XBRL у складанні звітності набуває особливої важливості. Таксономія XBRL забезпечує більш структурований та точний підхід до представлення фінансових даних, що є критично важливим для задоволення сучасних потреб бізнесу та фінансових ринків. Освоєння цієї методології сприятиме ефективнішому відображенню фінансової інформації та її кращому розумінню на міжнародному рівні.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних, методичних та практичних основ процесу трансформації фінансової звітності підприємств, що ведуть облік за міжнародними стандартами, відповідно до вимог Таксономії XBRL та розробці шляхів удосконалення цього процесу. Для досягнення поставленої мети, необхідно вирішити наступні завдання:

- визначити економічну сутність Таксономії МСФЗ;
- дослідити види та принципи складання звітності за таксономією;

- розкрити проблемні питання трансформації звітності згідно вимог Таксономії МСФЗ;
- розглянути методологічні підходи, щодо трансформації фінансової звітності;
- проаналізувати господарську діяльність ПрАТ «СГУ» та фінансову звітність підприємства, складену за вимогами таксономії;
- виявити особливості трансформації фінансової звітності згідно вимог Таксономію для страхових компаній;
- розробити пропозиції щодо удосконалення таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами.

Впровадження Таксономії UA XBRL в Україні зумовило появу низки питань щодо її перспективності та проблематичності застосування, які у своїх працях розглядали різні науковці, як теоретики, так і практики. Зокрема теоретичні засади впровадження технології XBRL описані у працях таких науковців, як О. Петрик, Н. Гудзенко [6], Н. Коваль, Т. Плахтій [6], Т. Єфіменко, О. Вакун [3], М. Городиський, І. Грабчук [3]. Про переваги застосування звітності у форматі XBRL наголошували у своїх статтях О. Коробань [12] та інші. Хоча багато теоретичних аспектів подання електронної звітності у відповідності до таксономії МСФЗ було розглянуто, існує ряд практичних питань, які ще не знайшли свого рішення і потребують додаткового дослідження.

Об'єктом дослідження є процес складання фінансової звітності у форматі Таксономії UA XBRL на ПрАТ «СГУ».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів процесу складання фінансової звітності за Таксономією МСФЗ.

У роботі застосовувалися наступні методи дослідження: аналізу та синтезу – для дослідження трансформації фінансової звітності у формат XBRL; порівняння – для визначення ключових розбіжностей у складанні звітності за

МСФЗ та у форматі XBRL; монографічний метод – детального вивчення процесу складання фінансової звітності відповідно до Таксономії МСФЗ.

Базою дослідження стало Приватне акціонерне товариство «Страхові гарантії України». Джерелами інформації для здійснення аналізу підприємства є його основні форми фінансової звітності – ф. 1 «Балансу» (дод. А) та ф. 2 «Звіту про фінансові результати» (дод. Б) за 2021-2022 рр.

Таблиця 1

**Основні економічні показники ПрАТ «СГУ»
за 2021–2022 роки**

Показники	2021 рік	2022 рік	Відхилення	
			Абсолютне (+, -)	Відносне (%)
Зареєстрований (пайовий) капітал, тис. грн.	12 000	12 000	0	0,00
Чисті зароблені премії, тис. грн.	3 893	1 773	-2 120	-54,46
Чисті понесені збитки за страховими виплатами, тис. грн.	28	0	-28	-100,00
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток), тис. грн.	-2 085	58	2 143	-102,78
Середньоспискова чисельність працюючих, чол.	14	13	-1	-7,14
Витрати на оплату праці, тис. грн.	3 374	2 547	-827	-24,51
Середньомісячна заробітна плата, грн	20 083	16 327	-3 756	-18,70
Первинна вартість основних засобів, тис.грн.	17 894	22 770	4 876	27,25
Залишкова вартість основних засобів, тис.грн.	6 815	8 369	1 554	22,80
Виробничі запаси, тис. грн.	6	0	-6	-100,00
Гроші та їх еквіваленти, тис.грн.	47 026	50 403	3 377	7,18
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, тис. грн.	9	1 189	1 180	13111,11
Резерв збитків або резерв належних виплат, тис. грн.	13 352	17 900	4 548	34,06
Резерв незароблених премій, тис. грн.	2 665	1 077	-1 588	-59,59
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, тис. грн.	5	37	32	640,00

Джерело: узагальнено за даними ПрАТ «СГУ» (дод. А, дод. Б)

Дані таблиці 1, зокрема показник «Чистий прибуток (збиток)» свідчать про те що діяльність підприємства за 2022 рік була ефективнішою ніж у 2021 році. Незважаючи на те, що обсяг чистих зароблених страхових премій в 2022 році зменшився на 2 120 тис. грн. Чистий фінансовий результат при цьому збільшився на 2 143 тис. грн., і перейшов зі збитку у прибуток. Це зумовлено тим, що у 2022 році підприємство отримало великі інші операційні доходи, які в більшій мірі складаються з доходів від операційних курсових різниць, що видно з додатку А. Зменшилися витрати на оплату праці на 827 тис. грн. та звільнився один працівник. Ймовірно, причиною цього стало повномасштабне вторгнення, що прямо вплинуло на діяльність підприємства в цілому. У 2022 році суттєво збільшилась дебіторська заборгованість – на 1 180 тис. грн. або на 13 111%. Такий відсоток зумовлений тим, що у 2021 році дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги була лише 9 тис. грн. Зросла також кредиторська заборгованість, на 32 тис. грн.

Аналізуючи статті Звіту про фінансові результати які стосуються виключно страхової діяльності, можна сказати, що резерв незароблених премій (РНП) зменшився на 1 588 тис. грн. Цей резерв показує обов'язок суб'єкта господарювання перевірити та сплатити дійсні страхові вимоги за існуючими страховими контрактами стосовно страхових подій, які ще не настали (тобто обов'язок, який стосується тієї частини періоду покриття, яка ще не минула). Отже, ймовірно, зменшення РНП зумовлене тим, що по довгостроковим контрактам зменшився період покриття і відповідне зобов'язання по ньому. Резерв збитків або резерв належних виплат збільшився на 4 548 тис. грн., тобто зросли зарезервовані несплачені суми страхового відшкодування за відомими вимогами страхувальників.

Науково-практична значимість отриманих результатів полягає у розробці та впровадженні ефективних методів звітування відповідно до таксономії XBRL, що має велике значення як з наукової, так і з практичної точки зору. Ці методи можуть бути застосовані компаніями для поліпшення точності та прозорості

фінансової звітності, що є важливим кроком у забезпеченні відповідності міжнародним стандартам.

Основні теоретичні положення і практичні результати дипломної роботи досліджувались у результаті написання тез на міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні виклики та актуальні проблеми науки, освіти, технологій та суспільства» (2023) на тему «Роль професійного судження бухгалтера при трансформації фінансової звітності під вимоги Таксономії UA МСФЗ XBRL», написання тез на XIX Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції «Обліково-аналітичні й статистичні методи та моделі в оподаткування, бізнесі, економіці» (2023) на тему «Фінансова звітність за Таксономією МСФЗ в інформаційній системі «М.Е.Дос», публікації статті у фаховому виданні «Український економічний часопис» (2023) на тему «Таксономія UA іXBRL: відображення оренди» та виступі на засіданні студентського наукового клубу «Дебет-Кредит» (2023) з темою «Роль професійного судження бухгалтера при трансформації фінансової звітності під вимоги Таксономії UA МСФЗ XBRL».

Джерелами даних для написання роботи являються наукові статті, міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності, законодавчі та нормативно-правові документи України, первинні документи, форми звітності ПрАТ «СГУ».

Структура роботи складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст роботи викладено на 61 сторінці. Робота містить 6 таблиць, 13 рисунків, та 4 додатки. Список використаних джерел налічує 43 найменування.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТАКСОНОМІЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

1.1. Сутність таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами

В сучасному світі, де бізнес-операції та фінансові відносини стають все більш глобалізованими, необхідність єдиної та стандартизованої системи фінансової звітності стає важливішою ніж будь-коли раніше. У такому контексті міжнародні стандарти фінансової звітності набувають особливого значення, оскільки вони надають загальноприйнятий каркас для складання, представлення та порівняння фінансової інформації.

Питання застосування формату XBRL для створення та передавання електронної фінансової інформації активно обговорюється у наукових та практичних виданнях. Теоретичні аспекти впровадження XBRL детально розглядають відомі науковці, такі як Т. Єфіменко, О. Вакун [3], М. Городиський, І. Грабчук [3], О. Петрик, Н. Гудзенко [6], Н. Коваль, Т. Плахтій [6] та інші. Важливість та переваги звітності в форматі XBRL підкреслюють такі автори як О. Коробань [12], С. Хома та інші. Проте деякі практичні питання щодо подання звітності згідно з Таксономією МСФЗ залишаються відкритими для подальших досліджень, що підтверджує актуальність цієї теми.

Відповідно до п. 5 ст. 12 Закону України від 16.07.1999 р. №996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» – «підприємства, які для складання фінансової звітності застосовують міжнародні стандарти, складають і подають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність органам державної влади та іншим користувачам на їх вимогу в порядку, визначеному цим Законом, на основі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами в єдиному електронному форматі, визначеному центральним

органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту» [29].

XBRL є відкритим стандартом, тобто таким, що не вимагає закупівлі ліцензії для його використання. Мета створення XBRL – вироблення оптимальної схеми і методів створення, обміну і аналізу ділової звітності. Як зазначає у своїх працях О. Коробань: «суть XBRL полягає в тому, щоб створити єдину глобальну систему «ярликів» для фінансової інформації. Це можна порівняти з штрих-кодуванням фінансових даних, викладених в Інтернет. Замість того, щоб подавати фінансову інформацію в текстовому варіанті, як, наприклад, стандартну вебсторінку або друкарський документ, XBRL пропонує тег-ідентификатор для кожного окремого розділу даних. Технологія XBRL дозволяє програмним засобам автоматично прочитувати різну ділову інформацію, сортувати, аналізувати, зберігати цю інформацію і обмінюватися нею з іншими комп'ютерами» [12]. Різновид XBRL під назвою «вбудований XBRL» (Inline XBRL, iXBRL) перетворить фінансові дані для читання людиною. iXBRL гарантує, що структура і презентація інформації виглядає однаково як для автора, так і для користувача, незалежно від того, є видимою вона онлайн, або в роздрукованому вигляді.

Міжнародна організація публічної звітності (International Public Sector Accounting Standards Board, IPSASB) визначає таксономію як «структуровану систему визначень, властивостей та взаємозв'язків між поняттями, яка використовується для опису фінансової звітності» [43]. Організація зазначає, що таксономія базується на міжнародних стандартах фінансової звітності та забезпечує їх відображення у вигляді структурованих даних.

В свою чергу, таксономія фінансової звітності спрощує порівняння фінансових результатів різних організацій, забезпечуючи єдність та уніфікацію вимог до представлення інформації. Вона визначає коди, елементи та зв'язки між ними, які використовуються для структуризації фінансової інформації. Таким

чином, таксономія робить фінансову звітність більш зрозумілою та доступною для користувачів.

Важливою особливістю таксономії фінансової звітності є її постійне оновлення та вдосконалення відповідно до змін у міжнародних стандартах та вимогах звітності. Таке оновлення забезпечує актуальність та релевантність фінансової інформації, а також допомагає забезпечити єдність та узгодженість в її тлумаченні та аналізі.

Таксономія XBRL складається з двох основних компонентів:

1. Концептуальна таксономія: Вона визначає поняття та зв'язки між фінансовими елементами, такими як активи, зобов'язання, прибутки, витрати та інші фінансові показники. Ця частина таксономії встановлює загальну структуру та логіку фінансової звітності [43].

2. Логічна таксономія: Вона визначає відношення між конкретними фінансовими показниками та їхніми атрибутами, такими як тип даних, одиниці виміру, формат та інші характеристики. Ця частина таксономії встановлює точні правила та вимоги для подання фінансової інформації у визначеному форматі [43].

При використанні таксономії XBRL, фінансові дані включаються у відповідні елементи таксономії та маркеруються згідно встановлених правил. Це дозволяє автоматично обробляти та аналізувати фінансову інформацію, забезпечує легкість порівняння між різними звітами та спрощує збір та обробку даних.

Таксономія XBRL використовується національними та міжнародними органами, регуляторами, аудиторськими компаніями та підприємствами для подання фінансової звітності, звітів про статистику та інших видів фінансової інформації. Вона сприяє покращенню ефективності та точності обробки фінансових даних, зменшенню помилок та спотворення інформації, а також підвищенню довіри до фінансової звітності.

Мета створення таксономії фінансової звітності була сформована з декількох цілей і для вирішення різних проблем, пов'язаних з представленням фінансової інформації, які зображенні на рисунку 1.1.

Рис. 1.1. Основні цілі та проблеми, які вирішує таксономія МСФЗ.

Джерело: узагальнено автором за джерелами [1, 8, 41]

У 2021 році Україна створила власну версію таксономії UA XBRL IFRS, використовуючи як основу таксономію IFRS для звітності iXBRL. Цю версію затверджує та публікує Міністерство фінансів, враховуючи розширення, які були внесені іншими регуляторами, особливо Національним банком та НКЦПФР, порівняно з таксономією МСФЗ [31]. Проте, окрім вже наявних розширень, компанії не мають можливості додавати власні розширення, і їм необхідно використовувати лише існуючий набір, що робить таксономію UA XBRL IFRS фактично закритою.

Складання і подання фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності органам державної влади й іншим користувачам на їх вимогу на основі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами в єдиному електронному форматі передбачено п. 6 ст. 11 Закону про бухгалтерський облік та фінансову звітність [29]. Отже, електронний формат є обов'язковим для звітування так само, як і паперовий. Відповідно до цього всі суб'єкти господарювання, які раніше складали звітність за МСФЗ, повинні складати звітність у єдиному електронному форматі – XBRL.

Згідно із ч. 5 ст. 12-1 Закону про бухгалтерський облік та фінансову звітність до підприємств, які повинні подавати звітність через Систему фінансової звітності (СФЗ), належать:

- підприємства, що становлять суспільний інтерес. Це емітенти цінних паперів, банки, страховики, недержавні пенсійні фонди, інші фінансові установи (крім тих, що належать до мікропідприємств та малих підприємств), а також підприємства, які належать до великих підприємств [29];
- публічні акціонерні товариства [29];
- підприємства, які здійснюють діяльність із видобутку корисних копалин загальнодержавного значення. До видобувних галузей належать галузі промисловості, пов'язані з геологічним вивченням надр, у т. ч. дослідно-промисловою розробкою родовищ корисних копалин загальнодержавного значення, видобуванням корисних копалин загальнодержавного значення,

виконанням робіт (здійсненням діяльності), передбачених угодою про розподіл продукції щодо корисних копалин загальнодержавного значення, реалізацією видобутої продукції, транспортуванням трубопроводами вуглеводнів, у т. ч. із метою транзиту (ст. 1 Закону № 2545) [29];

– підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначає Постанова № 419. Це такі види діяльності: надання фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення (розд. 64 КВЕД ДК 009:2010); недержавне пенсійне забезпечення (група 65.3 КВЕД ДК 009:2010); допоміжна діяльність у сферах фінансових послуг і страхування (розд. 66 КВЕД ДК 009:2010), за винятком допоміжної діяльності у сфері страхування та пенсійного забезпечення (група 66.2 КВЕД ДК 009:2010) [29].

1.2. Види та принципи складання фінансової звітності за таксономією

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) встановлюють набір правил та принципів, які слід дотримуватися при складанні фінансової звітності. Оскільки таксономія фінансової звітності повністю базується на міжнародних стандартах правила та принципи встановлені МСФЗ також стосуються і таксономічних звітів. Міжнародні стандарти поділяють принципи складання фінансової звітності на 2 групи: основні припущення та якісні характеристики фінансової звітності. Основні припущення складаються з 2 базових припущень – обліку за методом нарахування та безперервності діяльності підприємства [11]:

- принцип нарахування, відповідно до якого економічні події визнаються та відображаються у звітності в тому періоді, в якому вони виникли, незалежно від отримання грошових засобів;

- безперервної діяльності підприємства, що означає про наявність у компанії наміру продовжувати свою діяльність у найближчому майбутньому.

Крім описаних принципів, Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) визначають чотири основні якісні характеристики інформації: зрозумілість, доречність, достовірність і зіставність.

Зрозумілість інформації не передбачає максимального спрощення, але ґрунтується на припущенні, що більшість користувачів цієї інформації мають певні знання з обліку, економіки і готові вивчати її докладно. Проте інформація повинна бути такою, щоб користувачі могли зрозуміти її без надмірних труднощів [21].

Доречність інформації означає, що вона повинна відповідати потребам користувачів при прийнятті рішень. Інформація є доречною, якщо вона впливає на економічні рішення користувачів, допомагаючи їм оцінити минулі, поточні і майбутні події або підтвердити/виправити свої попередні оцінки [21].

Суттєвість – це додаткова характеристика, яка розкриває, наскільки інформація є важливою для користувачів. Інформація є суттєвою, якщо її відсутність або неправильне представлення може вплинути на економічні рішення користувачів, прийняті на основі фінансових звітів [21].

Достовірність інформації свідчить про відсутність суттєвих помилок та упередженості, і користувачі можуть довіряти їй відповідно до того, наскільки вона відображає або очікується відображення дійсного стану справ. Достовірність включає такі аспекти, як повнота інформації, нейтральність, обачність, превалювання сутності над формою та правдиве представлення [21].

Обачність інформації важлива для забезпечення того, що вартість активів і доходи не завищені, а зобов'язання та витрати не занижені, що може вплинути на рішення користувачів [21].

Зіставність – це можливість порівнювати фінансові звіти одного підприємства за різні періоди і порівнювати їх з фінансовими звітами інших підприємств [21]. Це допомагає користувачам аналізувати тенденції у фінансовому стані і результатах діяльності.

Таксономія МСФЗ допомагає стандартизувати структуру та вимоги до фінансової звітності, забезпечуючи її зрозумілість, порівнянність та надійність. Це сприяє покращенню довіри до фінансової інформації та полегшує процеси аналізу та прийняття рішень для різних стейкхолдерів підприємства.

МСФЗ визначено перелік форм звітів і приміток, які суб'єкти звітування обов'язково повинні подавати у складі річної та проміжної фінансової звітності.

Зокрема, річна та проміжна фінансова звітність за таксономією повинна містити такі основні форми [41]:

- 210000/220000 «Звіт про фінансовий стан»;
- 310000/320000 «Звіт про сукупний дохід, прибуток або збиток»;
- 410000/420000 «Звіт про сукупний дохід, компоненти іншого сукупного доходу, відображені після оподаткування, або Звіт про сукупний дохід, компоненти іншого сукупного доходу, відображені до оподаткування»;
- 510000/520000 «Звіт про рух грошових коштів, прямий метод або Звіт про рух грошових коштів, непрямий метод»;
- 610000 «Звіт про зміни у власному капіталі».

Згідно з Українською таксономією існує можливість створювати близько 70 різних приміток до фінансової звітності. Складаючи річну звітність, окрім основних форм, потрібно заповнювати ті примітки, що додатково розшифровуватимуть суми, занесені до цих основних форм. Тобто якщо підприємство вказує, що в його активах наявні основні засоби, воно повинно додатково заповнити примітку 822100 «Розкриття інформації про основні засоби», таким чином буде задоволено принцип повноти висвітлення. Щодо приміток у проміжній звітності, то згідно з п. 5 МСБО 34 вимагається готувати «примітки, які містять виклад значущих облікових політик та іншу пояснювальну інформацію» [16].

В Україні у суб'єктів звітування є вибір, який вид Таксономії МСФЗ використовувати в залежності від секторів та галузей економіки. Основні різновиди таксономії МСФЗ включають:

1. Загальну таксономію. Ця таксономія використовується для складання фінансової звітності підприємствами, які не належать до банківського або страхового сектору. Вона охоплює стандартні фінансові звіти, такі як баланс, звіт про прибутки, звіт про зміни власного капіталу та готовність, звіт про грошові потоки та примітки до фінансової звітності [41];

2. Таксономію для банків. Ця таксономія використовується банками для складання фінансової звітності згідно з міжнародними стандартами. Вона враховує особливості банківської діяльності, включаючи класифікацію активів та зобов'язань, кредитний ризик, резервування, показники ліквідності та інші фінансові показники, які є важливими для банківського сектору [41];

3. Таксономію для страхових компаній. Ця таксономія призначена для страхових компаній і враховує особливості їхньої діяльності. Вона охоплює показники, пов'язані з управлінням страховими резервами, оцінкою ризику, страховими платежами, показниками фінансової стійкості та іншими фінансовими аспектами, які є специфічними для страхового сектору [41].

Ці різновиди таксономії МСФЗ розробляються та підтримуються регулятором, Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР), з метою забезпечення виконання міжнародних стандартів у фінансовій звітності різних секторів економіки. Окрім НКЦПФР, регуляторами-учасниками виступають також [25]:

- Міністерство фінансів України;
- Національний банк України;
- Державна податкова служба України;
- Державна служба статистики України;
- Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю.

Загальна Таксономія МСФЗ є одним з різновидів таксономії, яка використовується для складання фінансової звітності підприємствами, що не належать до банківського або страхового сектору. Вона є найбільш широко застосовуваною формою таксономії і охоплює стандартні фінансові звіти.

Основна мета загальної таксономії полягає у стандартизації та уніфікації фінансової звітності, щоб забезпечити зрозумілість та порівнянність фінансової інформації між різними підприємствами, секторами та країнами. Загальна таксономія включає набір понять, правил та взаємозв'язків, які визначають структуру та семантику фінансових даних [25].

У загальній таксономії зазвичай використовуються такі основні фінансові звіти:

1. Баланс: Цей звіт показує фінансовий стан підприємства на певну дату, включаючи активи (наприклад, грошові кошти, нерухомість, запаси), зобов'язання (наприклад, позики, кредити, заборгованості) та власний капітал.

2. Звіт про прибутки: Цей звіт відображає доходи та витрати підприємства за певний період і показує чистий прибуток або збиток.

3. Звіт про зміни власного капіталу: Цей звіт показує зміни власного капіталу підприємства, включаючи прибутки або збитки, приріст або зменшення капіталу та інші зміни.

4. Звіт про грошові потоки: Цей звіт демонструє грошові потоки, які входять та виходять з підприємства протягом певного періоду, включаючи грошові потоки від операційної діяльності, інвестицій та фінансування.

5. Примітки до фінансової звітності: Ці примітки надають додаткову інформацію, пояснення та розкриття фінансових даних у звітності.

Таксономія для банків є спеціалізованою формою таксономії, яка використовується банками для складання фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів. Враховуючи особливості банківської діяльності, таксономія для банків надає більш деталізовану структуру та набір показників, які відображають специфічні аспекти банкінгу.

Основні характеристики таксономії для банків [34]:

1. Класифікація активів та зобов'язань: Таксономія включає різні класи активів та зобов'язань, які відображають основні фінансові позиції банку, такі як грошові кошти, кредити, фінансові інструменти, цінні папери, депозити клієнтів

тощо. Це дозволяє банкам відображати свої активи та зобов'язання згідно зі стандартами МСФЗ.

2. Кредитний ризик та резервування: Таксономія включає показники, пов'язані з оцінкою кредитного ризику та утворенням резервів для покриття можливих збитків внаслідок неплатоспроможності боржників. Це допомагає банкам правильно оцінювати ризик та відповідно формувати резерви.

3. Показники ліквідності та фінансової стійкості: Таксономія включає показники, які допомагають оцінити ліквідність банку, його здатність виконати фінансові зобов'язання вчасно, а також фінансову стійкість банку, його капіталовитрати та показники прибутковості.

4. Звітність про ризики та ризиковий капітал: Таксономія включає показники, пов'язані з виявленням, оцінкою та звітністю про різноманітні ризики, з якими зустрічаються банки, такі як кредитний ризик, ринковий ризик, операційний ризик тощо. Крім того, вона враховує показники ризикового капіталу, які визначають мінімальний рівень капіталу, необхідного для покриття ризиків.

5. Дохідність та рентабельність: Таксономія містить показники, які дозволяють аналізувати дохідність та рентабельність банку, включаючи показники доходу від відсотків, комісійних операцій, операційного доходу, а також показники ефективності та продуктивності.

Таксономія для банків в Україні розробляється та підтримується Національним банком України (НБУ), як регулятором банківського сектору. Вона відповідає міжнародним стандартам МСФЗ та дозволяє банкам звітувати про свою фінансову діяльність у встановленому форматі, забезпечуючи порівнянність та зрозумілість фінансової інформації.

Таксономія для страховиків також є спеціалізованою формою таксономії, призначеною для страхових компаній. Вона визначає структуру та набір показників, необхідних для складання фінансової звітності згідно з міжнародними стандартами.

Основні особливості таксономії для страховиків [35]:

1. Класифікація активів та зобов'язань: Таксономія включає класифікацію активів та зобов'язань страхової компанії, включаючи фінансові інструменти, інвестиції, позики, резерви страхування та інші фінансові активи та зобов'язання.
2. Звітність про страхові контракти: Таксономія включає показники, пов'язані зі страховими контрактами, включаючи прибуткові потоки, страхові резерви, витрати на страхування та страхові платежі.
3. Оцінка страхового ризику: Таксономія враховує показники, пов'язані з оцінкою страхового ризику та формуванням резервів, необхідних для покриття можливих збитків.
4. Перестраховування: Таксономія включає показники, пов'язані з перестраховуванням – процесом передачі страхового ризику страхової компанії іншим страховикам. Це відображається у фінансовій звітності страховика.
5. Показники фінансової стійкості: Таксономія включає показники, які дозволяють оцінити фінансову стійкість страхової компанії, такі як показники капіталу, ліквідності, рентабельності та інші.

Таксономія для страховиків розробляється з метою забезпечення однорідності та порівнянності фінансової звітності страхових компаній. Вона дозволяє страховим компаніям подавати свою фінансову інформацію у встановленому форматі, що сприяє легкості аналізу, порівняння та зрозумілості фінансових даних. Таксономія для страховиків допомагає забезпечити дотримання стандартів МСФЗ та вимог регуляторних органів у сфері страхування.

Висновки до першого розділу

Одним з важливих аспектів реалізації міжнародних стандартів фінансової звітності є використання таксономії. Таксономія є систематичним класифікаційним інструментом, який допомагає організувати фінансову інформацію та надає зрозумілий мовний контекст для обміну даними між різними сторонами. Вона визначає структуру, формат та інші аспекти фінансової звітності, що дає змогу забезпечити її послідовність, доступність та порівнянність.

Багато вчених та експертів активно вивчають та обговорюють питання таксономії фінансової звітності та її впливу на якість та порівнянність фінансової інформації. Деякі з них відзначають, що таксономія може сприяти зниженню помилок та неточностей у фінансовій звітності, а також поліпшити процес аудиту та контролю. Інші дослідники підкреслюють необхідність забезпечення адаптивності та гнучкості таксономії, щоб враховувати специфічні потреби різних секторів та країн. Саме тому в українській таксономії реалізовано декілька видів Таксономій, щоб найбільш специфічні суб'єкти звітування могли подавати інформацію із дотриманням принципу повноти висвітлення та достовірності.

Перевагами Таксономії є:

- для суб'єктів звітування: коректне складання фінансової звітності; виключення дублювання при поданні фінансової звітності регуляторам; якісна фінансова звітність сприятиме залученню інвесторів.

- для держави: швидкість і автоматичність обробки і аналізу фінансової звітності; своєчасне виявлення ризиків та оперативне реагування на них; більш ефективний і менш затратний регуляторний процес.

- для інвесторів якісне розкриття інформації за міжнародними стандартами; швидкість і автоматичність обробки і аналізу фінансової звітності; краще розуміння ризиків і перспектив бізнесу.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА ТАКСОНОМІЄЮ НА ПРАТ «СГУ»

2.1. Облікова політика ПрАТ «СГУ» згідно з таксономією

Кваліфікаційну роботу автором виконано за матеріалами підприємства – Приватне акціонерне товариство «Страхові гарантії України». Це підприємство було зареєстроване 16 листопада 2005 року за юридичною адресою: 03115, Україна, м. Київ, Святошинський р-н, вулиця Львівська, будинок 22. Код ЄДРПОУ: 33832772. Розмір статутного капіталу складає 12 000 000,00 грн. Це акціонерне товариство недержавної форми власності.

ПрАТ «СГУ» здійснює діяльність у сфері страхування, перестрахування і фінансової діяльності, пов'язаної з формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням. Товариство займається тільки тими видами страхування, які зазначені в отриманих ним ліцензіях, а саме [28]:

- обов'язкові види страхування:
 - обов'язкове страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків при перевезенні небезпечних вантажів;
 - обов'язкове особисте страхування працівників відомчої (крім тих, які працюють в установах і організаціях, що фінансуються з Державного бюджету України) та сільської пожежної охорони і членів добровільних пожежних дружин (команд);
 - обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті;
 - авіаційне страхування цивільної авіації;
- добровільні види страхування:

- добровільне страхування відповідальності перед третіми особами [крім цивільної відповідальності власників наземного транспорту, відповідальності власників повітряного транспорту, відповідальності власників водного транспорту (включаючи відповідальність перевізника)];
- добровільне страхування фінансових ризиків;
- добровільне страхування майна [крім залізничного, наземного, повітряного, водного транспорту(морського внутрішнього та інших видів водного транспорту), вантажів та багажу (вантажобагажу);
- добровільне страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ;
- добровільне страхування вантажів та багажу (вантажобагажу);
- добровільне страхування медичних витрат;
- добровільне медичне страхування (безперервне страхування здоров'я);
- добровільне страхування від нещасних випадків;
- добровільне страхування наземного транспорту (крім залізничного);
- добровільне страхування власників повітряного транспорту (включаючи відповідальність перевізника).

Структура власності ПрАТ «СГУ» наведена на рис. 2.1. На підприємстві створено Правління, яке ним керує та несе відповідальність за діяльність. Головою правління ПрАТ «СГУ» є Гусєва Ірина Олександрівна.

Другою за значимістю особою після є головний бухгалтер Боброва Тетяна Федорівна, яка також є членом правління. Вона контролює за використанням трудових і матеріальних ресурсів, збереженням власності підприємства, додержанням порядку оформлення первинних і бухгалтерських документів, своєчасність розрахунків з заробітної плати з співробітниками підприємства, правильність нарахування і перерахування платежів до державного бюджету, проведенням інвентаризації товарно-матеріальних цінностей, коштів, перевірка

фінансової звітності, тобто головний бухгалтер забезпечує на підприємстві організацію бухгалтерського обліку господарсько-фінансової діяльності.

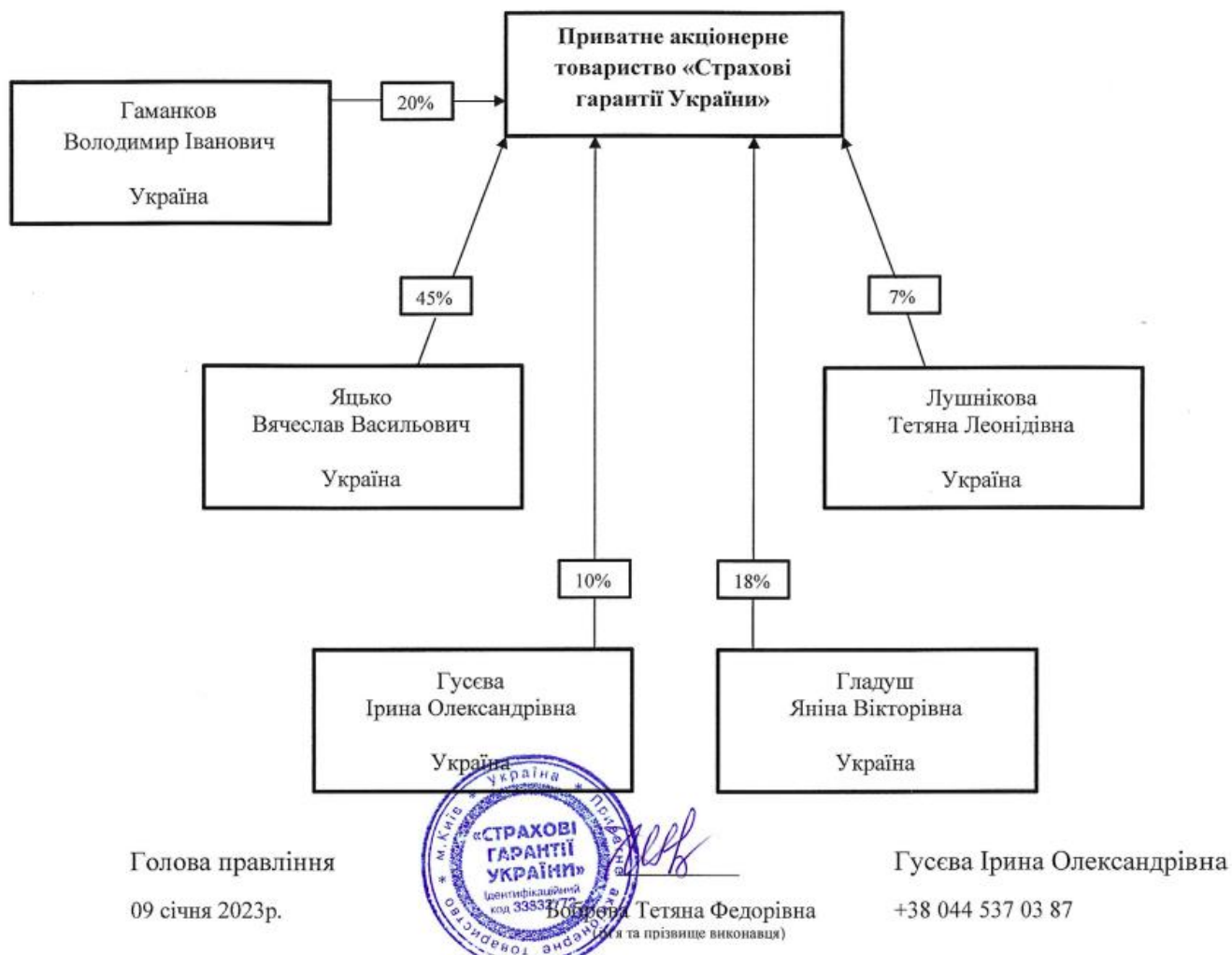

Рис. 2.1. Схематичне зображення структури власності ПрАТ «СГУ»

Пріоритетними напрямками діяльності ПрАТ «СГУ» є добровільне страхування вантажів та багажу, а також перестрахування з іноземними страховими компаніями, що під час війни зумовило певні складнощі у веденні страхової діяльності.

Ведення страхової діяльності безпосередньо впливає на всі аспекти бухгалтерського обліку підприємства і потребує їх адаптацію під таку діяльність.

Зокрема, це стосується облікової політики підприємства, яка повинна містити розділ про страхування, перестрахування, страхові резерви тощо.

Як зазначалось в попередньому розділі, таксономія фінансової звітності це та сама фінансова звітність за міжнародними стандартами, що підприємства складали раніше, але подана в електронному форматі і з використанням затвердженої Радою МСФЗ форми.

Облікова політика в рамках таксономії Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) визначається як конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практики, які застосовує суб'єкт господарювання при підготовці та представленні своєї фінансової звітності [2]. Таксономія МСФЗ відіграє вирішальну роль у забезпеченні узгодженості, ясності та порівнянності фінансової звітності в різних юрисдикціях, надаючи структуроване цифрове представлення облікової та звітної інформації згідно з МСФЗ. Суб'єкти господарювання зобов'язані розкривати свою облікову політику у своїх фінансових звітах. Вибір облікової політики може суттєво вплинути на представлення фінансової звітності, оскільки різні політики щодо оцінки активів, амортизації чи визнання доходу можуть призвести до істотно різних результатів. Таксономія МСФЗ регулярно оновлюється, щоб відобразити зміни в стандартах МСФЗ, включаючи будь-які нові вказівки щодо облікової політики, гарантуючи, що цифрова звітність залишається актуальною та відповідає останнім стандартам. Крім того, шляхом стандартизації способу звітності про облікову політику Таксономія МСФЗ сприяє глобальній порівнянності фінансових звітів, що є особливо корисним для інвесторів, аналітиків і регуляторів, які мають справу з міжнародною фінансовою інформацією.

Тому, облікова політика в межах Таксономії МСФЗ – це сукупність принципів, баз, конвенцій, правил та практик, які застосовує підприємство для підготовки та подання фінансових звітів. Ці політики визначають, як підприємство обліковує різні операції, включно з оцінкою активів та зобов'язань, визнанням доходів і витрат, а також обліком запасів і амортизації [33]. Облікові

політики мають бути послідовними від періоду до періоду та сумісними з міжнародними стандартами та чинним законодавство України.

Зміни в обліковій політиці дозволяються лише у випадку, якщо такі зміни призводять до більш точного чи релевантного відображення фінансових результатів та фінансового стану підприємства, або якщо це вимагається змінами в стандартах чи законах [15]. Всі зміни в обліковій політиці, а також їхні причини та вплив на фінансові звіти, повинні бути розкриті в примітках до фінансових звітів.

Таксономією передбачається, що підприємства, які звітують за міжнародними стандартами, вже ведуть відповідно до них облік і принципи такого обліку будуть відображені в обліковій політиці.

Таксономічна примітка 800600 «Перелік облікових політик» містить 96 рядків для розкриття інформації про різні розділи облікової політики підприємства і заповнюється вона згідно пункту 117 (б) МСБО 1 [13]. В обліковій політиці ПрАТ «СГУ» є окремий розділ «Договори страхування», що складається з наступних підпунктів (дод. В):

- Класифікація договорів страхування;
- Визнання й оцінка договорів страхування;
- Премії;
- Дострокове припинення дії договорів страхування;
- Страхові виплати;
- Витрати на врегулювання збитків;
- Суми відшкодувань;
- Перестрахування;
- Страхові резерви;
- Резерв незароблених премій;
- Резерв заявлених, але не виплачених збитків.

Варто звернути увагу на те, що в обліковій політиці, що представлена у фінансовому звіті, страхування та перестрахування розкриті в одному розділі

«Договори страхування». В таксономії дещо інакше відображення – все що стосується прямого або вхідного страхування, всі зобов'язання, витрати, що виникають внаслідок цього повинні розкриватись в рядку «Опис облікової політики щодо договорів страхування, та пов'язаних активів, зобов'язань, доходу та витрат». А все, що стосується перестрахування, а отже і зобов'язання по ньому, витрати і т.д. має бути включеним у рядок «Опис облікової політики щодо перестрахування». Таке розмежування зумовлене вимогами й інших стандартів. Так, для прикладу, в примітці 210000 «Звіт про фінансовий стан, поточні/непоточні» потрібно розмежовувати дебіторську та кредиторську заборгованість за договорами страхування та окремо за договорами перестрахування, хоча у Формі 1 (Баланс) такі заборгованості представлені згорнуто.

Отже, будь який облік починається з облікової політики і дуже важливо, щоб вона не суперечила тим принципам, за якими потім буде складена фінансова звітність, в тому числі у форматі XBRL.

2.2. Методика складання фінансової звітності за таксономією

Підприємство складає фінансову звітність за міжнародними стандартами, оскільки підпадає під критерії, визначені ч. 5 ст. 12-1 Закону про бухоблік та фінзвітність [29]. Тому з 2021 року для нього є обов'язковим складання звітності і у форматі Таксономії XBRL. Як зазначалось раніше, українська таксономія передбачає декілька видів, зокрема є таксономія для страховиків, в якій враховані особливості діяльності такого суб'єкта звітування.

Однак, перш ніж почати складати та заповнювати звіти за Таксономією підприємство повинно зареєструватися на Порталі системи фінансової звітності (СФЗ), а саме зареєструвати своє підприємство як суб'єкт звітування і зареєструвати всіх необхідних користувачів для того, щоб розподілити між ними ролі: роль введення даних, роль надсилання і інші. Це потрібно для того, щоб

побачити в особистому кабінеті, використовуючи яку точку входу в таксономії підприємство повинно скласти фінансову звітність: 210 чи 220. А також, в особистому кабінеті автоматично будуть створені чернетки звітів за ті періоди, за які підприємству потрібно здати звіти. Цей етап можна назвати підготовчим і саме з нього розпочалась підготовка ПрАТ «СГУ» до складання звітів за Таксономією.

Наступним кроком можна виділити обрання програмного забезпечення. Складання фінансової звітності в форматі iXBRL здійснюється за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення. Можна використовувати як безкоштовний програмний продукт iXBRL Report – Система створення iXBRL звітності, розроблений за підтримки проекту USAID/DAI «Трансформація фінансового сектору» для створення фінансової звітності у форматі iXBRL, складеної з використанням Таксономії звітності UA XBRL МСФЗ, або ж платне ПЗ від різних ІТ-компаній [25]. В Системі створення iXBRL звітності відсутній вбудований валідатор, тому для перевірки заповнених звітів на правильність та відповідність вимогам таксономії необхідно додатково встановлювати програму для валідації. Валідація – це процес перевірки, чи вірно складена фінансова звітність і чи відповідає вона правилам валідації, що закладені в Таксономію UA XBRL МСФЗ. Існують як платні, так і безкоштовні програми для валідації, тож суб'єкт звітування може обрати те ПЗ, яке найбільше йому підходить по ціновим та якісним критеріям.

ПрАТ «СГУ» обрало для себе заповнення звітів за Таксономією у ПЗ М.е. Дос, в якому є окрема ліцензія – «М.Е.Дос. Фінансова звітність за МСФЗ (формат iXBRL)» [36]. Зручність використання даного програмного забезпечення полягає у тому, що там вже вбудований валідатор і можна одразу перевіряти заповнені форми на наявність помилок. Після реєстрації на Порталі СФЗ та обрання програмного забезпечення можна переходити безпосередньо до створення Таксономічного звіту (рис. 2.2.):

Ідентифікатор суб'єкта господарювання	33832772	
Назва суб'єкта господарювання	АТ СГУ ПРАТ	
Поточний звітний період	Дата початку звітного року	01.01.2021
	Дата початку звітного кварталу (для проміжної фінансової звітності)	
	Дата закінчення звітного періоду	31.12.2021
Порівняльний звітний період	Дата початку звітного року	01.01.2020
	Дата початку звітного кварталу (для проміжної фінансової звітності)	
	Дата закінчення звітного періоду	31.12.2020
Період, що передує порівняльному	Дата початку звітного року	01.01.2019
	Дата початку звітного кварталу (для проміжної фінансової звітності)	
	Дата закінчення звітного періоду	31.12.2019
Дані аудитора:		
ЄДРПОУ аудитора		
Назва аудитора		
Дані консультанта:		
ЄДРПОУ консультанта		
Назва консультанта		
Дані актуарія:		
ЄДРПОУ актуарія		
Назва актуарія		
Тип звіту	☒ Звіт	
	☐ Консолідований звіт	
Назва звіту у файлі iXBRL:		
Тип звітності:	Фінансова звітність за МСФЗ	
Період звітності:	за рік, що закінчився 31 грудня 2021 року	
Рівень округлення, використаний у фінансовій звітності: 3 тис. грн		

Рис. 2.2. R0001003 «Ярлик - Таксономія для страховиків 210_310 - 2021 рік»

Перша примітка, яка автоматично відкривається при створення звіту це R0001003 «Ярлик - Таксономія для страховиків 210_310 - 2021 рік». Усі елементи на рисунку були заповненні програмою автоматично, тому достатньо звірити наявну інформацію та за необхідності внести дані аудитора та актуарія. Після збереження та закриття цієї примітки в «Реєстрів документів МСФЗ» з'явиться перелік доступних до заповнення приміток – для страховиків він складається з 79 приміток. Але не всі примітки повинні бути заповненими, як наприклад «520000 Звіт про рух грошових коштів, непрямий метод», тому що компанія складає цей звіт за прямим методом. З цього випливає, що перед початком трансформації доцільно проаналізувати річну фінансову звітність та виділити перелік тих приміток, що будуть обов'язковими до заповнення. Такий перелік наведено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Перелік обов'язкових до заповнення таксономічних приміток

Код примітки	Найменування примітки
[101000]	Звіт про управління (звіт керівництва)
[104000-1]	Інформація про аудиторський звіт
[110000]	Загальна інформація про фінансову звітність
[210000]	Звіт про фінансовий стан, поточні/непоточні
[310000]	Звіт про сукупний дохід, прибуток або збиток, за функцією витрат
[420000]	Звіт про сукупний дохід, компоненти іншого сукупного доходу, відображені до оподаткування
[510000]	Звіт про рух грошових коштів, прямий метод
[610000]	Звіт про зміни у власному капіталі
[800100]	Примітки - Підкласифікації активів, зобов'язань та власного капіталу
[800200]	Примітки - Аналіз доходів та витрат
[800300]	Примітки - Звіт про рух грошових коштів, розкриття додаткової інформації
[800500]	Примітки - Перелік приміток
[800600]	Примітки - Перелік облікових політик
[810000]	Примітки - Корпоративна інформація та Звіт про відповідність вимогам МСФЗ
[811000]	Примітки - Облікова політика, зміни в облікових оцінках та помилки
[815000]	Примітки - Події після звітного періоду
[818000]	Примітки - Пов'язана сторона
[822100]	Примітки - Основні засоби
[822390-01]	Примітки – Фінансові активи
[822390-02]	Примітки – Кредитні рейтинги
[822390-03]	Примітки – Фінансові зобов'язання
[822390-11]	Примітки - Характер та рівень ризиків, що пов'язані з фінансовими інструментами
[822390-17]	Примітки - Здійснюване управління ризиком ліквідності
[823000-1]	Примітки - Оцінка справедливої вартості активів
[823000-2]	Примітки - Оцінка справедливої вартості зобов'язань
[823180]	Примітки - Нематеріальні активи
[826380]	Примітки - Запаси
[835110]	Примітки - Податки на прибуток
[836500]	Примітки - Страхові контракти
[842000]	Примітки - Вплив змін валютних курсів
[861200]	Примітки - Акціонерний капітал, резерви та інша частка участі в капіталі
[880000]	Примітки - Додаткова інформація

Звіт про управління або звіт керівництва – цієї примітки немає у тих версіях Таксономії, що затверджуються Радою МСФЗ. Вона була окремо включена в українську таксономію для забезпечення виконання вимог законодавства. Вимоги до подання звіту про управління визначено Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV [29]. Цей документ містить фінансову та нефінансову інформацію, яка характеризує стан і перспективи розвитку підприємства та розкриває основні ризики і невизначеності його діяльності і є обов’язковим до заповнення великими та середніми підприємствами. ПрАТ «СГУ» підпадає під критерії Закону № 996-XIV і складає Звіт про управління згідно Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління № 982 від 07.12.2018 [30]. З огляду на рекомендації та наданий звіт з метою систематизації та співставності інформації звіт про управління було сформовано за такими напрямками:

1. Організаційна структура та опис діяльності підприємства;
2. Перспективи розвитку;
3. Корпоративне управління (складають підприємства – емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до торгів на фондових біржах або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію):
 - 3.1. Кодекс корпоративного управління;
 - 3.2. Основні системи внутрішнього контролю, аудиту та управління ризиками, в тому числі, які стосуються процесу складання фінансової звітності;
 - 3.3. Права акціонерів/учасників та способів їх реалізації, що застосовуються понад визначені законодавством вимоги;
 - 3.4. Вищий орган управління;
 - 3.5. Перелік осіб, які прямо або опосередковано є власниками істотної участі (в тому числі осіб, що здійснюють контроль за суб’єктом господарювання, що звітує), їх відповідність встановленим законодавством вимогам та зміну їх складу за рік;

3.6. Виконавчий орган та комітети, що підзвітні такому органу.

Таксономічна примітка 104000-1 «Інформація про аудиторський звіт» визначає набір стандартизованої інформації, яка повинна бути включена у фінансовий звіт для належного представлення аудиторського звіту. Ця примітка деталізує вимоги та структуру інформації, яка стосується здійсненого аудиту, його результатів та інших ключових аспектів, необхідних для повного розуміння заключень, висловлених аудитором. Зокрема, вона містить інформацію про суб'єкта аудиторської діяльності, коли проводився аудит та згідно яких документів, вказується ключовий партнер аудиту, вид думки та вартість такого аудиту. Відповідно до законодавства, річна звітність підлягає обов'язковому незалежному аудиту і на таксономічний звіт повинен накладатись електронний підпис аудитора, тобто мається на увазі, що такий звіт повинен також перевірятись аудиторами. Однак, поки в Україні триває перехідний період і не завжди аудитори можуть гарантувати достовірність і правильність відображення даних відповідно Таксономії, у версії для 2021 року було додано рядок «Відповідальність аудитора в межах виконання вимог процедури подання звітності у форматі iXBRL до Центру збору фінансової звітності», для розкриття інформації про те, несуть аудитори відповідальність чи ні [36].

Основні форми фінансової звітності практично ідентичні до таксономічних приміток 210000, 310000, 510000 та 610000. Однак певні відмінності все ж присутні і через це в процесі трансформації виникають певні складнощі. Головна проблема виникає при розподілі активів і зобов'язань на фінансові та нефінансові. Дана проблема в більшій мірі пов'язана з тим, що у Формі 1 (або Баланс) не наводиться подібний розподіл і не завжди можна чітко ідентифікувати такі активи/зобов'язання навіть за допомогою приміток до фінансової звітності. При трансформації Форми 1 ПрАТ «СГУ» у таксономічну примітку 210000 було застосовано професійне судження автора, головного бухгалтера підприємства та

інформацію, що наводилась в затвердженому аудиторами річному звіті. Трансформаційний підхід наведено в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2.

Трансформація статей Балансу до вимог таксономії

	На кінець звітнього періоду	На початок звітнього періоду	Рядок Балансу
Активи			
Непоточні активи			
Основні засоби	6 815	7 148	1010
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	259	259	1000
Загальна сума непоточних активів	7 074	7 407	
Поточні активи			
Поточні запаси	6	13	1100
Торговельна та інша поточна дебіторська заборгованість	29	36	1155
Поточні податкові активи, поточні	2	2	1135
Інші поточні фінансові активи	210	234	1130, 1140
Дебіторська заборгованість за договорами страхування	9	88	1125
Поточні права вимоги до перестраховиків у страхових резервах	1 297	1 243	1180
Грошові кошти та їх еквіваленти	47 026	47 266	1165
Загальна сума поточних активів за винятком непоточних активів або груп вибуття, класифікованих як утримувані для продажу або утримувані для виплат власникам	48 579	48 882	
Загальна сума поточних активів	48 579	48 882	
Загальна сума активів	55 653	56 289	
Власний капітал та зобов'язання			
Власний капітал			
Статутний капітал	12 000	12 000	1400
Нерозподілений прибуток	18 485	20 331	1420
Інші резерви	6 722	6 462	1405, 1415
Загальна сума власного капіталу, що відноситься до власників материнського підприємства	37 207	38 793	
Загальна сума власного капіталу	37 207	38 793	
Зобов'язання			
Непоточні зобов'язання			
Непоточне забезпечення			
Загальна сума непоточних забезпечень			

Продовження табл. 2.2.

Загальна сума непоточних зобов'язань	0	0	
Поточні зобов'язання			
Поточні забезпечення			
Інші поточні забезпечення	498	418	1660
Загальна сума поточних забезпечень	498	418	
Торговельна та інша поточна кредиторська заборгованість	393	42	1615, 1650
Поточні податкові зобов'язання, поточні	190	321	1620
Поточні сформовані страхові резерви	16 017	16 575	1530
Кредиторська заборгованість за договорами страхування	5	12	1 650
Кредиторська заборгованість за договорами перестрахування	1 343	128	1 650
Загальна сума поточних зобов'язань за винятком зобов'язань, включених до груп вибуття, класифікованих як утримувані для продажу	18 446	17 496	
Загальна сума поточних зобов'язань	18 446	17 496	
Загальна сума зобов'язань	18 446	17 496	
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань	55 653	56 289	

Джерело: розроблено автором на основі додатку А

Варто звернути увагу на статтю «Поточні сформовані страхові резерви», оскільки вона містить в собі суму з 2 розділу Балансу «Довгострокові зобов'язання і забезпечення». По своїй суті це поточні страхові резерви, які кожного року нараховуються на страхові контракти тривалістю до 365 днів. Але, через те, що в Балансі в 3 розділі не передбачалось розкриття інформації про такі резерви, страховики були вимушені відображати ці резерви як довгострокові. В таксономії цієї проблеми немає і відповідно резерви відображаються достовірно.

Звіт про фінансовий результат не містить суттєвих відмінностей в порівнянні з приміткою 310000. Єдине, що примітка 310000 не містить в собі компонентів для розкриття інформації про «Елементи операційних витрат» та «Сукупний дохід». Для сукупного доходу передбачено окремі примітки 410000

«Звіт про сукупний дохід, компоненти іншого сукупного доходу, відображені після оподаткування»/420000 «Звіт про сукупний дохід, компоненти іншого сукупного доходу, відображені до оподаткування». Для ПрАТ «СГУ» було обрано примітку 420000, де розкрили інформацію про дооцінку необоротних активів, а саме основних засобів.

Таксономічна примітка 510000 «Звіт про рух грошових коштів, прямий метод» визначає структуру та зміст фінансової звітності, яка пов'язана із рухом грошових коштів за прямим методом ведення обліку. Ця примітка надає стандартні вказівки щодо представлення інформації про грошові потоки від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності компанії і не містить суттєвих відмінностей від Форми 3 [14].

Примітка 610000 «Звіт про зміни у власному капіталі» включає в себе розширені вимоги щодо детального розкриття змін у власному капіталі, таких як емісії акцій, розподіл прибутку, переоцінка активів та інші транзакції, що впливають на структуру капіталу. У версії таксономії для 2021 року ця примітка зазнала певних змін, і найбільш відчутна зміна – це видалення колонки «Резервний капітал» як окремого компонента [36]. Замість цієї колонки потрібно внести наявний у суб'єкта звітування резервний капітал в одну із запропонованих нових колонок: резерв платежів на основі акцій, резерв на випадок катастрофи, резерв на вирівнювання виплат, резерв на умови дискреційної участі, резерв хеджування грошових потоків, резерв під прибутки та збитки за інструментами хеджування, які хеджують інвестиції в інструмент капіталу, резерв на зміни у часовій вартості опціонів або резерв на зміни у вартості форвардних елементів форвардних контрактів. Аналізуючи звітність ПрАТ «СГУ» було виявлено, що створений компанією резервний капітал найбільше за своєю суттю підпадає під визначення «Резерву на вирівнювання виплат».

Після заповнення основних форм звітності згідно вимог Таксономії UA XBRL переходимо до наступного етапу – заповнення додаткових приміток, що містять виклад значущої інформації і розкриття якої є необхідним для кращого

розуміння звітності користувачами. Додаткові примітки можна розділити на дві категорії – примітки в яких розкривається фінансова інформація, наприклад примітки 800100, 800200, і примітки, в яких розкривається нефінансова інформація – 800600, 811000.

В таксономії передбачені примітки, які дозволяють деталізувати або розкрити додаткову інформації стосовно основних форм, їх відповідність наведена на рис. 2.3:

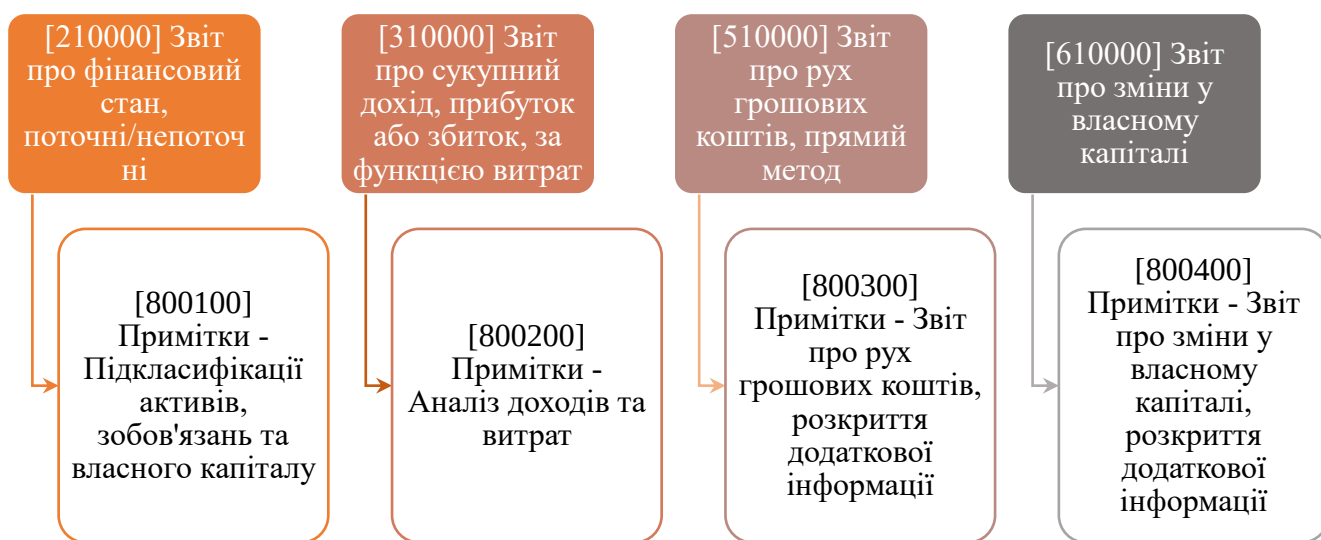

Рис. 2.3. Підпорядкування додаткових приміток основним формам

Оскільки у фінансовому звіту ПрАТ «СГУ» відсутнє розкриття додаткової інформації зміни у власному капіталі, автором було складено 800100, 800200, 800300 примітки, що представляють важливий інструмент для деталізації та розкриття інформації в фінансових звітах, зокрема в аспектах аналізу доходів та витрат.

Загальний принцип заповнення даних таксономічних приміток полягає в тому, щоб деталізовано та однозначно представити інформацію про активи, зобов'язання, власний капітал, рух грошових коштів, доходи та витрати, сприяючи внутрішньому та зовнішньому аналізу фінансової діяльності підприємства.

При заповненні примітки 800100 важливо правильно класифікувати фінансові активи та зобов'язання, оскільки дані статті в подальшому будуть

валідуватись з однойменними примітками 822390-01 та 822390-03 [19]. Для цього автором було використано інформацію, що наводилась в примітці «9. Розкриття інформації щодо використання справедливої вартості» фінансового звіту ПрАТ «СГУ» за 2021 рік (рис. 2.4).

Справедлива вартість фінансових інструментів в порівнянні з їх балансовою вартістю:

	Балансова вартість		Справедлива вартість	
	2021	2020	2021	2020
Поточна дебіторська заборгованість	248	358	248	358
Грошові кошти та їх еквіваленти	47 026	47 266	47 026	47 266
Поточна кредиторська заборгованість	1 741	182	1 741	182

Рис. 2.4. Фрагмент примітки 9. Розкриття інформації щодо використання справедливої вартості

З рисунку 2.4. видно, що компанія має фінансові активи, що складаються з поточної дебіторської заборгованості та грошових коштів, а також фінансові зобов'язання, що представлені поточною кредиторською заборгованістю. Відповідно в таксономічній примітці 800100 вони будуть рознесені так, як зображено на рисунку 2.5:

Категорії поточних фінансових активів

Поточні фінансові активи за амортизованою собівартістю	47,274	47,624
Загальна сума поточних фінансових активів	47,274	47,624

Категорії фінансових активів

фінансові активи за амортизованою собівартістю	47,274	47,624
Загальна сума фінансових активів	47,274	47,624

Категорії поточних фінансових зобов'язань

Поточні фінансові зобов'язання за амортизованою собівартістю	1,741	182
--	-------	-----

Загальна сума поточних фінансових зобов'язань	1,741	182
---	-------	-----

Категорії фінансових зобов'язань

фінансові зобов'язання за амортизованою собівартістю	1,741	182
--	-------	-----

Загальна сума фінансових зобов'язань	1,741	182
--------------------------------------	-------	-----

Рис. 2.5. Розкриття інформації про фінансові активи та зобов'язання в примітці 800100

Незважаючи на те, що в самій таксономії відсутні контролю між примітками 210000 та 800100 в частині фінансових активів/зобов'язань, доцільно проводити самостійну звірку. З рисунку 2.5. видно, що сума фінансових зобов'язань станом на 31.12.2021 року становить 1 741 тис. грн. В 210000 примітці даний показник формується з таких статей: торговельна та інша поточна кредиторська заборгованість (393 тис. грн.), кредиторська заборгованість за договорами страхування (5 тис. грн.) та кредиторська заборгованість за договорами перестрахування (1 343 тис. грн.). Підсумувавши ці статті ми виходимо на загальну суму фінансових зобов'язань. Аналогічний контроль можна провести стосовно фінансових активів. До складу таких активів з 210000 примітки увійшли наступні статті: торговельна та інша поточна дебіторська заборгованість (29 тис. грн.), інші поточні фінансові активи (210 тис. грн.), дебіторська заборгованість за договорами страхування (9 тис. грн.) та грошові кошти та їх еквіваленти (47 026 тис. грн.).

Примітка 800200 призначена для розкриття інформації про доходи та витрати компанії. Оскільки обране підприємство здійснює страхову діяльність, варто звернути увагу на блок статей, що є обов'язковими для заповнення страховиком і наведені в таблиці 2.3:

Таблиця 2.3

Розкриття інформації про страхові доходи/витрати в примітці 800200

№ рядка		Поточний звітний період	Порівня- льний звітний період	Походження внесеної суми
	Комісійні витрати			
202	Витрати на брокерську плату	771	551	Винагорода брокерам та агентам, що була в складі витрат на збут
203	Інші комісійні витрати	-	-	-
204	Загальна сума комісійних витрат	-	-	-
205	Чистий комісійний дохід (витрати)	-	-	-
...	...	...	...	...
213	Чиста зароблена премія	3 893	4 108	Чисті зароблені страхові премії (р. 2010 Форми 2)
214	Вимоги про відшкодування збитків та сплачені виплати без урахування відшкодування за перестраховуванням	(28)	(59)	Чисті понесені збитки за страховими виплатами (р. 2070 Форми 2)
215	Збільшення (зменшення) в забезпеченні незаробленої премії	131	735	Зміна резерву незароблених премій, чиста (р. 2013-2014 Форми 2)
216	Премії виписані, за вирахуванням перестраховування	3 762	3 373	Страхові премії, чисті (р. 2011-2012 Форми 2)
217	Збільшення (зменшення) страхового зобов'язання, за вирахуванням перестраховування	481	(1 846)	Зміна інших страхових резервів, валова сума (р. 2110 Форми 2)
218	Аквізиційні та адміністративні витрати, пов'язані з страховими контрактами	-	-	Аквізиційні витрати в ПрАТ «СГУ» відсутні

Окрім інформації, що безпосередньо стосується страхової діяльності в цій примітці було розкрито й інші доходи та витрати. Зокрема, деталізовано витрати за характером: витрати на оплату професійних послуг, транспортні витрати, банківські та подібні нарахування, витрати на комунікацію, комунальні витрати, амортизаційні витрати та витрати на виплати працівникам (заробітна плата та нарахування на неї). Всі суми брались з приміток до Звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) компанії (дод. Б).

Більшість приміток з таблиці 2.1. з 811000 по 880000 по своїй структурі та наповненню схожі до приміток до фінансової звітності компанії, що складались у довільній формі. Тому при складанні цих приміток за вимогами Таксономії UA XBRL не виникало суперечливих суджень чи неоднозначності в трактуванні тих чи інших статей. Однак, варто детальніше розібрати спеціалізовану примітку 836500 «Страхові контракти» [18]. В звичайній фінансовій звітності компанії не завжди складають примітку суто про їх страхову діяльність, а розподіляють таку інформацію по іншим типовим приміткам. ПрАТ «СГУ» у фінансовому звіті за 2021 рік додатково складало примітку «Страхові резерви», що містила узагальнені дані про резерв незароблених премій за страхуванням та перестрахуванням. І типова примітка про чисті доходи від діяльності дещо видозмінена для розкриття інформації про виписані премії і частку перестраховиків в них. В таксономічній ж примітці 836500 розкривається інформація і про страхові резерви, і про доходи та витрати від страхової діяльності, з виокремленням часток перестраховиків. Тобто, дана примітка є узагальнюючою та систематизує інформацію про страхову діяльність так, щоб дані можна було порівнювати в розрізі різних страхових компаній. Фрагмент таксономічної примітки ПрАТ «СГУ» наведений на рисунку 2.6. Зокрема, для заповнення зображених таблиць необхідно було використати дані зі Звіту про рух грошових коштів, Звіту про фінансовий результат та приміток до фінансової звітності за 2021 рік, що робить її узагальнюючою для розкриття інформації про страхову діяльність.

Зобов'язання за страховими контрактами та контрактами перестраховування випущеними

тис. грн

	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду
Незароблені премії	2665	2742
Вимоги про відшкодування збитків понесені, але не відображені	13352	13833
Загальна сума зобов'язань за страховими контрактами та контрактами перестраховування випущеними	16017	16575

тис. грн

	Поточний звітний період	Порівняльний звітний період
Доходи, що пов'язані з страховими контрактами	3893	4108
Витрати, пов'язані з страховими контрактами	28	59
Дохід від страхових контактів випущених, без зменшення утримуваного перестраховування	7074	7371
Витрати, пов'язані з вимогами про відшкодування збитків та виплатами держателям страхових полісів, без зменшення на утримуване перестраховування	76	59
Витрати, що пов'язані з утримуваним перестраховуванням	3181	3263
Грошові потоки від (для) страхових контрактів	7090	5997

Рис. 2.6. Розкриття інформації про страхові контракти в примітці 836500

Після прийняття нового МСФЗ 17 [20], дана примітка буде вже не актуальна, а замість неї страховики повинні будуть заповнювати однойменну примітку 836600. Вона міститиме 14 таблиць для розкриття кількісної інформації та рядки для розкриття якісної інформації про застосування нового стандарту тощо.

2.3. Розвиток таксономії фінансової звітності в умовах використання інформаційних систем і комп'ютерних технологій

Прогрес у вдосконаленні таксономії фінансової звітності в умовах застосування інформаційних систем і комп'ютерних технологій значно змінив структуру та підхід до фінансового звітування. Можна виділити 8 ключових аспектів цієї еволюції.

Першим аспектом можна назвати автоматизацію процесів звітування, тобто інформаційні системи та комп'ютерні технології автоматизували різні аспекти фінансової звітності. Такі завдання, як введення даних, консолідація та створення фінансових звітів, тепер можна виконувати ефективніше, зменшуючи ризик помилок і підвищуючи загальну швидкість процесу звітування.

Другий не менш важливий аспект – стандартизація через технології. Використання інформаційних систем дозволяє стандартизувати процеси фінансової звітності. Завдяки попередньо визначеним шаблонам і стандартизованим структурам даних компанії можуть забезпечити узгодженість і відповідність стандартам звітності, зокрема стандартам таксономії, таким як XBRL.

Третій аспект – підвищена точність і цілісність даних, що означає, що інформаційні системи полегшують інтеграцію даних із різних джерел, зменшуючи введення даних вручну та ймовірність помилок, мінімізуючи такий ризик як людський фактор.

Інформаційні системи дозволяють звітувати та аналізувати фінансові дані в реальному часі. Це надає компаніям можливість оперативно приймати більш обґрунтовані рішення, швидко реагуючи на зміни ринку та нові тенденції. Саме це стосується четвертого аспекту – звітування та аналіз у реальному часі.

Ще одним важливим аспектом розвитку таксономії є інтеграція з системами планування ресурсів підприємства (ERP) – багато організацій використовують системи ERP, які об'єднують процеси фінансової звітності з

іншими бізнес-функціями, такими як управління ланцюгом постачання, управління людськими ресурсами та взаємовідносинами з клієнтами. Ця інтеграція покращує узгодженість фінансової інформації та забезпечує цілісне уявлення про ефективність організації [6].

В епоху бурхливого розвитку комп'ютерних технологій все частіше піднімається питання забезпечення безпеки даних. Тому існує потреба в тому, щоб інформаційні системи були оснащені розширеними функціями безпеки для захисту конфіденційних фінансових даних. Завдяки цим технологіям можна ефективніше керувати відповідністю нормам захисту даних і стандартам фінансової звітності.

Однак, забезпечуючи конфіденційність та захист даних, одночасно потрібно виконувати такі вимоги МСФЗ до звітності як доступність та прозорість. Виникає свого роду парадокс. Але правильно налаштовані системи, такі як платформи онлайн-звітності та портали, здатні покращити доступність фінансової інформації та забезпечити прозорість, яка гарантуватиме довіру серед зацікавлених сторін, включаючи інвесторів, регуляторів та громадськість і при цьому обмежити доступ до конфіденційної інформації. Прикладом може бути Портал СФЗ – під час дії військового стану на Порталі не оприлюднюються фінансові звіти тих компаній, які належать до об'єктів критичної інфраструктури. Тобто, компанії повинні складати і подавати звітність складену за вимогами Таксономії UA XBRL і доступ до цієї інформації буде лише у регуляторів, у інших користувачів звітності доступ до цієї інформації відсутній.

Восьмим аспектом можна виділити можливість адаптації до стандартів звітності, що тільки вступили в дію. Інформаційні системи можна легше адаптувати до змін у стандартах фінансової звітності та таксономії. Ця гнучкість є надзвичайно важливою в середовищі, де вимоги до звітності змінюються з часом. Прикладом може бути впровадження нового МСФЗ 17 «Страхові контракти» замість тимчасового МСФЗ 4 «Страхові контракти». В новому стандарті є принципові відмінності в обліку та розкритті інформації про страхові

контракти, що вимагає кардинальних оновлень форм звітності. Саме з цієї причини Таксономія 2022 буде містити додаткові примітки по МСФЗ 17, але все ще залишаться примітки по МСФЗ 4 для забезпечення плавного перехідного періоду. А вже в Таксономії 2023 залишаться лише ті примітки, що заповнюються згідно МСФЗ 17.

Отже, одним з ключових інструментів в розвитку таксономії є використання інформаційних систем, що є частиною процесу автоматизації звітності на підприємстві. На ринку програмних забезпечень вже існують компанії, що розробили продукти, які можуть автоматизувати процес складання фінансової звітності за вимогами Таксономії UA XBRL. Таке рішення є повністю індивідуальним і процес налаштування програмного забезпечення під конкретну програму доволі складний, що вимагає наявності в компанії спеціаліста, який зможе змінювати налаштування, адаптувати програму в разі потреби. Це зумовлює відповідну високу вартість такого рішення і не кожна компанія може прийняти позитивне рішення стосовно цього.

Альтернативою часткової автоматизації процесу складання звітності за таксономією є застосування Excel. Microsoft Excel можна класифікувати як інформаційну систему, хоча вона є досить специфічною та базовою порівняно з більш складними інформаційними системами, однак для поставленої задачі цього буде достатньо.

Процес трансформації в Excel значно заощаджує сили та час для підготовки звітності по МСФЗ. Перевагою такого способу трансформації є: доступність для більшості користувачів, арифметична точність і наочність коригувань, можливість економічного аналізу на підставі результатів по МСФЗ. Створена в Excel модель виконує не тільки роль звіту, але і є інструментом управління. Таке рішення вимагатиме періодичного залучення бухгалтера, однак налаштувавши базові примітки можна оптимізувати частину роботи. Пропонуємо алгоритм підготовки трансформаційного файлу для складання звітності за вимогами таксономії на рис. 2.7.

Рис. 2.7. Алгоритм трансформації звітності за вимогами таксономії за допомогою Microsoft Excel

Джерело: розроблено автором

Якщо даний алгоритм правильно налаштувати, то в подальшому бухгалтеру достатньо буде оновити первинні дані, а таксономічні примітки оновлюватимуться автоматично через прямі посилання. Безумовно, варто враховувати той фактор, що таксономія оновлюється щорічно. Однак, налаштований алгоритм буде актуальним для чотирьох звітів – річний 20X1 року, за 1 квартал 20X2 року, за 1 півріччя 20X2 року та за 9 місяців 20X2 року.

Часткове коригування алгоритму та форм приміток може бути необхідним при випуску нової таксономії, але цей процес не потребуватиме залучення значних додаткових ресурсів, оскільки регулятори та постачальники ПЗ під час оприлюднення таксономії публікують аналіз змін нової версії в порівнянні з попередньою. Це як зміни в перекладі, так і зміни в структурі певних приміток, таблиць тощо.

Додаткова перевага Excel в тому, що через функцію «Показати впливові клітинки» можна відслідкувати з яких показників заповнювався той чи інший компонент таксономічної примітки. Приклад наведено на рисунку 2.8, де праворуч зображено пасив Балансу ПрАТ «СГУ» за 2021 рік, а ліворуч – пасив

таксономічної примітки 210000 в частині Інших резервів, що складаються з рядків 1405 та 1415 Балансу.

Інші резерви	6 722	6 462	Витрати майбутніх періодів	1170	0
у тому числі страхові резерви			Частка перестраховика у страхових	1180	1 297
Загальна сума власного капіталу,	37 207	38 793	у тому числі в:		
Частки участі, що не забезпечують			резервах довгострокових зобов'язань	1181	0
Загальна сума власного капіталу	37 207	38 793	резервах збитків або резервах належ	1182	0
зов'язання			резервах незароблених премій	1183	1 297
поточні зобов'язання			інших страхових резервах	1184	0
поточне забезпечення			Інші оборотні активи	1190	0
Непоточне забезпечення на			Усього за розділом II	1195	48 579
Інше непоточне забезпечення			III. Необоротні активи, утримувані	1200	0
Загальна сума непоточних			Баланс	1300	55 653
Довгострокові банківські кредити					
Торговельна та інша непоточна					
Відстрочені податкові зобов'язання					
Поточні податкові зобов'язання,					
Інші непоточні фінансові					
Непоточні сформовані страхові					
Інші непоточні нефінансові					
Загальна сума непоточних	0	0			
поточні зобов'язання					
поточні забезпечення					
Поточні забезпечення на					
Інші поточні забезпечення	498	418			

Рис. 2.8. Функція «Впливові клітинки» в Microsoft Excel

Згідно з українським законодавством, річна фінансова звітність підприємства підлягає обов'язковому аудиту. Звітність, що складена за таксономією не є виключенням. З цього випливає чергова перевага використання інформаційної системи, зокрема Microsoft Excel для аудиторів – в процесі перевірки таксономічного звіту, вони можуть відслідкувати кожний показник і на перевірку піде значно менше часу. І за допомогою контрольних функцій можна оперативно виявити помилку через неправильне відображення інформації, або її відсутність.

Ще однією перевагою використання Microsoft Excel – бюджетність та відсутність потреби у додатковому кваліфікованому спеціалісті, адже для побудови трансформаційного файлу буде достатньо базових знань користувача Excel.

Таким чином, інтеграція інформаційних систем і комп'ютерних технологій не тільки оптимізувала процеси фінансової звітності, але також підвищила

точність, доступність і адаптованість до нових стандартів, сприяючи більш ефективному прийняттю фінансових рішень і корпоративній прозорості. А підвищення ефективності проведення аудиту фінансової звітності за таксономією є одним з рушіїв в розвитку таксономії. Наведений вище перелік аспектів не є вичерпним і з кожним новим етапом розвитку технологій і стандартів він буде розширюватись.

Висновки до другого розділу

Впровадження таксономії фінансової звітності, представленої новою технологією електронного формату XBRL, визначає ключовий крок для підприємств у досягненні коректної підготовки фінансових звітів. Ця інноваційна система збору та обробки інформації, побудована на основі Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), не лише полегшить процеси регулювання для органів, але й максимально ефективно використає дані, усуваючи надмірність та дублювання інформації.

Застосування таксономії також призведе до підвищення достовірності та якості фінансових даних, що відіграє ключову роль у вдосконаленні бізнес-процесів через їх уніфікацію та автоматизацію. Окрім того, ця ініціатива дозволить проводити глибокий аналіз даних і забезпечить оперативне ухвалення управлінських рішень, роблячи фінансову інформацію більш прозорою для всіх учасників ринку.

ПрАТ «СГУ», обираючи для себе використання програмного забезпечення М.е.Дос для заповнення звітів за Таксономією, яке включає в себе ліцензію «М.Е.Дос.Фінансова звітність за МСФЗ (формат iXBRL)», стратегічно вирішило завдання коректної та ефективної підготовки фінансової звітності. Використання цього програмного забезпечення відзначається вбудованим валідатором, що спрощує процес перевірки заповнених форм на наявність помилок.

Важливим аспектом використання таксономії є усунення проблем, які виникали при заповненні форм фінансової звітності. Зокрема, стаття «Поточні сформовані страхові резерви» виглядає особливо значущою. У традиційному Балансі не передбачалося коректне розкриття інформації про такі резерви, що призводило до їхнього відображення як довгострокових. Ще однією особливістю Таксономічного балансу для страховиків є деталізація дебіторської та кредиторської заборгованості на заборгованість за договорами страхування та перестрахування. Ця деталізація, якої немає в Балансі, є важливою для правильної трансформації та відображення відповідно до вимог таксономії.

Наприкінці, варто підкреслити, що таксономія значно спрощує та узагальнює процес розкриття інформації про страхову діяльність, роблячи дані підприємства більш доступними для порівняння та аналізу в контексті інших страхових компаній. Такий підхід сприяє зростанню прозорості, надаючи інвесторам та іншим зацікавленим сторонам зрозумілу картину інвестиційної привабливості, ризиків та перспектив підприємства. Такий перехід на новий формат звітності не лише покращить внутрішні бізнес-процеси, але й сприятиме інтеграції України в міжнародний економічний простір.

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ТАКСОНОМІЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ

3.1. Аналіз фінансової звітності складеної за таксономією

Інформація, яка входить до складу фінансової звітності, має бути розкрита з метою забезпечення прозорості фінансового звіту в контексті інтеграції до Європейського Союзу. Прозорість фінансової звітності виступає необхідною передумовою для збільшення інвестиційної привабливості підприємств, сприяє зменшенню підприємницьких ризиків та підвищенню успішності реалізації інвестиційних проектів. Під концепцією прозорості фінансової звітності мається на увазі якісна риса фінансових звітів, що забезпечується відкритістю та доступністю і деталізується через підвищення представництва, актуальності наданої та розкритої інформації та всебічності доступу. Ці аспекти, в сукупності, визначають функціональність фінансової звітності. Одним із засобів досягнення прозорості фінансової звітності в умовах передових інформаційних технологій є використання таксономії фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів [10].

Аналіз фінансової звітності, складеної відповідно до таксономії, передбачає детальне вивчення фінансової звітності, підготовленої компанією відповідно до певної системи класифікації – Таксономії XBRL. Перш ніж приступати до аналізу таксономічної звітності доцільно ознайомитись з елементами та тегами, які використовуються в таксономії. Зрозуміти, як класифікуються та маркуються різні фінансові статті. Далі, потрібно переконатись, що фінансова звітність відповідає вимогам таксономії та не містить помилок. Для цього можна використати або безкоштовне програмне забезпечення для валідації або, вбудований валідатор, як в М.Е.Дос [4]. Процес валідації важливий етап, який пропустити не можна, оскільки при поданні звітності у форматі html до Порталу СФЗ вона проходить процес валідації згідно

таксономічних контролів. І якщо звіт не був перевірений до цього – система його не прийме і суб'єкту звітування у будь якому разі доведеться повернутись до етапу валідації, щоб виявити помилки чи невідповідності у звіті.

Примітка 210000 «Звіт про фінансовий стан, поточні/непоточні» – це своєрідний фінансовий знімок стану компанії на визначений момент часу. На основі даних статей балансу в рамках фінансового аналізу можна розрахувати такі важливі абсолютні фінансові показники:

- чистий робочий капітал = Оборотні Активи - Поточні Зобов'язання;
- чистий борг = Загальний борг - Грошові кошти;
- вартість фірми = ринкова вартість + чистий борг;
- відсотковий борг = заборгованість, на яку нараховуються відсотки;
- та багато інших зведених абсолютних показників фінансового стану.

Зауважимо, що частину показників можна отримати з інших таксономічних приміток, як наприклад чистий борг з примітки 800100 «Підкласифікації активів, зобов'язань та власного капіталу». Окрім того, в даній примітці вже розраховується такий фінансовий показник, як чистий робочий капітал, але під іншою назвою – чисті поточні активи (зобов'язання) і в ПрАТ «СГУ» станом на 31 грудня 2021 року він становив 30 133 тис. грн., станом на кінець 2020 року цей показник був дещо більшим – 31 386 тис. грн. Як видно з рис. 3.1, несуттєве зменшення суми чистого робочого капіталу зумовлене зростанням поточних зобов'язань на 950 тис. грн. та зменшенням поточних активів на 303 тис. грн.

Чисті активи (зобов'язання)		
Активи	55,653	56,289
Зобов'язання	(18,446)	(17,496)
Чисті активи (зобов'язання)	37,207	38,793
Чисті поточні активи (зобов'язання)		
Поточні активи	48,579	48,882
Поточні зобов'язання	(18,446)	(17,496)
Чисті поточні активи (зобов'язання)	30,133	31,386
Активи за вирахуванням поточних зобов'язань		
Активи	55,653	56,289
Поточні зобов'язання	(18,446)	(17,496)
Активи за вирахуванням поточних зобов'язань	37,207	38,793

Рис. 3.1. Фінансові показники в примітці 800100

Чистий борг це показник ліквідності, який використовується для визначення того, наскільки добре компанія може виплатити всі свої борги, якщо вони повинні були бути негайно сплачені, фактично він показує, скільки залишилося б готівки, якби всі борги були виплачені і якщо компанія має достатню ліквідність для виконання боргових зобов'язань. В ПрАТ «СГУ» на кінець 2021 року загальний борг становить 18 446 тис. грн., а сума грошових коштів – 47 026 тис. грн. Таким чином, при негайному погашенні всіх зобов'язань у компанії залишилось 28 580 тис. грн., що є позитивним фінансовим показником.

В цілому аналізуючи таксономічні примітки 210000 та 800100 можна говорити про позитивний фінансовий стан страхової компанії і її здатність повністю забезпечити погашення всіх наявних боргів.

На відміну від примітки 210000, яка показує стан компанії на конкретну дату, примітка 310000 «Звіт про сукупний дохід, прибуток або збиток, за функцією витрат» відображає фінансові потоки: отримані фінансові результати протягом визначеного тривалого періоду часу. Ціль даної примітки – показати

звідки взявся нерозподілений прибуток в пасиві балансу. Примітка 510000 «Звіт про рух грошових коштів, прямий метод» показує зміну обсягів грошових активів за певний період, її підсумок – це обсяг грошових коштів та їх еквівалентів станом на звітну дату - одночасно відображається також і в примітка 210000 та 800100. Фактично, вона показує звідки в балансі з'явилися грошові кошти з розподілом на три потоки: від операційної, фінансової та інвестиційної діяльності.

Отже, показники фінансового стану, такі як чистий робочий капітал чи чистий борг, є важливими для оцінки ситуації стосовно компанії. При цьому, важливо враховувати можливість отримання деяких показників з інших приміток, що дозволяє отримати більш повний обсяг фінансової інформації для аналізу.

Аналіз та порівняння фінансових звітів двох підприємств однієї галузі, які складають звітність за Таксономією МСФЗ, є складним процесом, що вимагає глибокого розуміння фінансових показників та стандартів МСФЗ. Починаючи з аналізу, експерти звертають увагу на основні компоненти фінансових звітів: балансовий звіт, звіт про прибутки та збитки, звіт про рух грошових коштів та звіт про зміни в капіталі [40].

Спершу, вони розглядають балансові звіти обох підприємств, аналізуючи активи, зобов'язання та власний капітал. Це дає змогу зрозуміти загальний фінансовий стан кожної компанії. Особлива увага приділяється структурі активів та зобов'язань, оскільки це може вказувати на різницю у стратегіях управління ризиками та інвестиційній політиці.

Далі, аналізується звіт про прибутки та збитки. Це включає оцінку доходів, витрат, прибутку або збитку. Аналітики зосереджуються на показниках, які відображають ефективність господарської діяльності, таких як маржа валового прибутку та операційна маржа. Це допомагає зрозуміти, наскільки ефективно кожне підприємство управляє своїми витратами та генерує доходи [40].

Потім, аналітики переходять до звіту про рух грошових коштів. Це дає можливість оцінити, як компанії генерують та використовують грошові кошти. Особлива увага приділяється грошовим потокам від операційної діяльності, інвестиційної діяльності та фінансової діяльності. Аналіз грошових потоків є особливо важливим, оскільки він може виявити потенційні проблеми з ліквідністю, навіть якщо компанія показує прибуток.

Звіт про зміни в капіталі також аналізується для розуміння змін у структурі капіталу та резервів. Це може включати аналіз дивідендної політики та змін у власному капіталі [40].

Після аналізу кожного з цих звітів, проводиться порівняння показників між двома підприємствами. Таксономія МСФЗ забезпечує, що ці показники відображені у стандартизованому форматі, що полегшує порівняння. Аналітики використовують різні фінансові коефіцієнти, такі як коефіцієнт ліквідності, рентабельності, рівень заборгованості, для того, щоб оцінити фінансове здоров'я, ефективність та стійкість кожної компанії.

Завдяки таксономії МСФЗ, аналітики можуть бути впевнені, що порівнювані дані відображені згідно з єдиними стандартами, що робить аналіз більш точним та надійним. Це дозволяє ефективно оцінити та порівняти фінансову діяльність та стратегії двох підприємств, навіть якщо вони знаходяться в різних країнах або мають різні розміри.

3.2. Пропозиції щодо удосконалення таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами

Питання удосконалення таксономії – полягає в покращенні методології, перекладу та адаптації під український ринок. І тут можна виділити декілька кроків. По-перше, необхідно розширити покриття тегів для врахування нових операцій та фінансових інструментів, забезпечуючи повне охоплення сучасного фінансового середовища.

Другим важливим кроком є стандартизація термінів та позначень для уникнення непорозумінь та полегшення використання звітності. Це сприятиме ясності та однозначності інформації для користувачів. З кожним роком таксономія оновлюється і покращується її переклад, зокрема, у версії Таксономії 2021 змінився переклад у більше ніж 110 статтях в порівнянні з версією 2020 року [9]. Ймовірно, що удосконалення перекладу буде і в наступних версіях таксономії.

Окрім перекладу, для уникнення непорозумінь доцільно узгодити певну методологію заповнення, наприклад основних приміток, щоб всі суб'єкти звітування застосовували єдиний підхід до ідентифікації тих чи інших статей і тим самим звітність можна було порівнювати та аналізувати на рівні сфер діяльності і в розрізі окремих компаній.

Додатковою метою є збільшення гнучкості таксономії. Це можна досягти додавання можливості додаткового опису елементів, що дозволить компаніям звітувати з урахуванням їхньої конкретної діяльності та сектора. На даний момент така можливість доступна у вибіркових платних програмних забезпеченнях і не передбачається в безкоштовному програмному забезпеченні «Система створення iXBRL звітності».

Покращення механізмів валідації є ще однією ключовою аспектом. Розробка ефективних інструментів валідації гарантує точність та достовірність фінансової інформації, сприяючи впевненості в її якості.

Важливо також враховувати технології блокчейн, які можуть забезпечити відстеження та аудит фінансових транзакцій в реальному часі, що підвищить рівень безпеки та довіри до звітності.

Окремою ініціативою є спрощення звітності для малого та середнього бізнесу шляхом створення спеціалізованих версій таксономії, що полегшить їхнє використання та сприятиме відповідності стандартам, якщо такі суб'єкти звітування підпадають під вимоги МСФЗ.

Досягнення глобальної узгодженості в області фінансової звітності може бути забезпечено співпрацею з іншими міжнародними організаціями та стандартизацією процесів. Як приклад, можна навести співпрацю Національного банку України зі Світовим банком через проведення навчання в межах проєкту «Звітність учасників ринку небанківських фінансових послуг». Знаннями з учасниками вебінарів ділився спікер Світового банку Даррел Скотт – міжнародний експерт з імплементації МСФЗ 17 «Страхові контракти».

Завершенням цього процесу буде врахування соціальної відповідальності компаній у таксономії, що відображатиме їхні зобов'язання перед суспільством та довкіллям. Такий комплексний підхід до удосконалення таксономії сприятиме створенню більш точної, гнучкої та глобально узгодженої системи фінансової звітності.

З 1 січня 2024 року всі страхові компанії, включаючи ПрАТ «СГУ», повинні повністю перейти на новий стандарт МСФЗ 17 «Страхові контракти», замість МСФЗ 4 «Страхові контракти». МСФЗ 17 визначає не лише оновлені підходи до розрахунку резервів незароблених премій, які тепер будуть називатись зобов'язаннями на залишок покриття, а і відображення у фінансовій звітності інформації про страхову діяльність [20]. Паралельно із запровадженням нового стандарту відбувалися зміни в українському законодавстві, а саме прийняття нового Закону про страхування і відповідних положень про формування технічних резервів тощо. І якщо до 2024 року страховики подавали фінансову та регуляторну звітність по визначеним шаблонам, що були частково пов'язані, то тепер НБУ оновило регуляторну звітність так, що шаблону фінансової звітності більше не існує, як такого. Проблема відсутності так званого «нульового балансу» вирішили тим, що тепер страхові компанії за основу для фінансової звітності повинні брати Таксономію UA XBRL. З однієї сторони це вирішує питання подвійного складання звітності, а з іншої сторони – страховикам потрібно швидко адаптуватись під нові зміни, і якщо до даних нововведень

підприємства могли відтермінувати подання фінансової звітності за таксономією через дію військового стану, то тепер – ні.

ПрАТ «СГУ» необхідно переглянути методологію обліку та складання звітності, особливо в частині Звіту про фінансовий стан та Звіту про фінансові результати. Згідно оновленої таксономії 2022-2023 відбулись зміни для страховиків в частині відображення страхових активів та зобов'язань. На рисунку 3.2 наведе порівняння статей Звіту про фінансовий стан які були за МСФЗ 4 з тим, які будуть за МСФЗ 17 [20].

АКТИВИ	
Як було (МСФЗ 4)	Як стало (МСФЗ 17)
Частка перестраховиків у резервах	Утримувані контракти перестрахування, що є активами
Відстрочені аквізиційні витрати	Випущені страхові контракти, які є активами: + дебіторська заборгованість клієнтів + активи за аквізиційними грошовими потоками - валова сума зобов'язання на залишок покриття
Дебіторська заборгованість	
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	
Як було (МСФЗ 4)	Як стало (МСФЗ 17)
Резерв незароблених премій	Зобов'язання за утримуваними контрактами перестрахування
Резерв збитків	Зобов'язання за випущеними страховими контрактами, в т. ч.: <i>1. Зобов'язання на залишок покриття:</i> + валова сума - дебіторська заборгованість клієнтів - відстрочені аквізиційні витрати + передоплати отримані <i>2. Зобов'язання за страховими вимогами:</i> + заявлені страхові виплати + за подіями, що відбулись, але вимоги по яких не було заявлено + інші
Інші резерви	

Рис. 3.2. Зміни в активах та зобов'язаннях за МСФЗ 17

Варто зауважити, що в оригінальній таксономії дані оновлення будуть лише для Звіту про фінансовий стан, що складений в порядку ліквідності (Примітка 220000). Це зумовлено тим, що всі європейські страхові компанії складають Форму 1 за ліквідністю і тому та таксономія, яку затверджує Рада МСФЗ враховує усталені підходи. В Україні ситуація кардинально інша – українські страховики, навіть якщо вони мають іноземну материнську компанію, складають Форму 1 за принципом поділу активів та зобов'язань на поточні/непоточні. Оскільки, оригінальною Таксономією не передбачені оновлення для примітки 210000, щоб українські страхові компанії змогли скласти річну фінансову звітність за 2022 рік та квартали 2023 року, регуляторам потрібно буде внести зміни, додати розкриття як «українська таксономія», що будуть відповідати оновленням в 220000 примітці. Така практика вже застосовувалась в попередніх версіях і таким чином таксономія частково адаптується під український бізнес, хоча це й відтермінує її оприлюднення.

Розкриття доходів та витрат теж зазнало змін – розкриття за МСФЗ 17 матиме дещо спрощений вигляд, хоча методологічно процес нарахування доходів та витрат ускладнився.

МСФЗ 4	МСФЗ 17
Дохід від премій	Дохід від страхування
Аквізиційні витрати	Витрати на страхові послуги
Страхові відшкодування	<ul style="list-style-type: none"> ✓ страхові вимоги за подіями, що сталися; ✓ амортизація аквізиційних грошових потоків; ✓ зміни у зобов'язаннях за страховими вимогами; ✓ зміни, пов'язані із визнанням чи переоцінкою компоненту збитку; ✓ інші понесені витрати на страхові послуги
Зміни у страхових резервах	
Адміністративні витрати	Адміністративні витрати
Інвестиційні доходи	Інвестиційні доходи за страхуванням
	Фінансові витрати за страхуванням

Рис. 3.3. Зміни у Формі 2 за МСФЗ 17

На рисунку 3.3. зображене порівняння основних компонентів Звіту про фінансовий результат. Тепер буде один рядок, що відображатиме загальний дохід від договорів страхування і так само – один рядок під витрати на страхові послуги. ПрАТ «СГУ» варто додатково проаналізувати рахунки під адміністративні та збутові витрати на предмет того, чи не містять вони в собі витрати, що стосуються надання послуг зі страхування, як наприклад брокерські послуги, оскільки такі витрати мають бути перенесені в рядок «Витрати на страхові послуги» [20].

Як зазначалось раніше, однією з вимог таксономічного балансу є те, що пряме страхування та перестрахування повинні бути розділені. Тож в частині доходів та витрат такий поділ також є актуальним. На рисунку 3.4 зображена частина оновленої примітки 310000 в Таксономії 2022, де видно, що по прямому страхуванню суб'єкт звітування повинен окремо показати доходи, а окремо витрати [20]. А перестрахування повинно відображатись згорнуто, і залежності від того, що буде переважати, доходи чи витрати, сума буде з позитивним чи негативним знаком.

Дохід від страхування	Monetary duration, credit
Собівартість реалізації	(Monetary) duration, debit
Валовий прибуток	Monetary duration, credit
Інші доходи	Monetary duration, credit
Витрати на збут	(Monetary) duration, debit
Адміністративні витрати	(Monetary) duration, debit
Інша витрата	(Monetary) duration, debit
Інші прибутки (збитки)	Monetary duration, credit
Витрати на страхові послуги за випущеними страховими контрактами	(Monetary) duration, debit
Дохід (витрати) від утримуваних контрактів перестрахування за винятком фінансового доходу (витрат)	Monetary duration, credit

Рис. 3.4. Оновлена Форма 2 в таксономії за МСФЗ 17

Оновлення в Таксономії 2022 вимагатимуть від підприємства удосконалення підходів обліку та систематизації даних. Для великих страхових компаній, що випускають сотні тисяч договорів щомісяця процес удосконалення буде не тільки затратним по фінансовим і робочим ресурсам, а і тривалим по часу. В ПрАТ «СГУ» не суттєво велика кількість договорів страхування чи перестрахування, що дозволить їм швидше перейти на нові вимоги та змінити облікові підходи за потреби.

Крім поліпшення самого формату фінансового звітування, необхідно також зосередитися на платформі для його подання – Порталі СФЗ. Постановою Кабінету Міністрів України від 11 серпня 2023 року № 845 було затверджено регламент роботи центру збору фінансової звітності, тобто Порталу СФЗ [32]. Цей центр створений для того, аби забезпечувати доступ до фінансової звітності, поданої суб'єктами звітування згідно з міжнародними стандартами, як для державних органів, так і для інших користувачів. Розвиток центру збору фінансової звітності представлений в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Етапи розвитку центру збору фінансової звітності

Етап	Роки реалізації	Основні завдання та дії
1	2023-2024	<ul style="list-style-type: none"> – експлуатацію та удосконалення програмно-технічних засобів центру збору фінансової звітності; – підготовку та затвердження державним органом, що здійснює операційне управління центром збору фінансової звітності, нормативно-правових актів з питань функціонування зазначеного центру, в тому числі з питань установлення процедур подання фінансової звітності у форматі XBRL до центру збору фінансової звітності; – впровадження системи підготовки та оновлення таксономії фінансової звітності у форматі XBRL; – створення засобів інтеграції програмних комплексів суб'єктів звітування і центру збору фінансової звітності із вбудованими засобами валідації фінансової звітності у форматі XBRL; – супроводження системи валідації фінансової звітності у форматі XBRL.

2	2024-2025	<ul style="list-style-type: none"> – експлуатацію та удосконалення програмно-технічних засобів центру збору фінансової звітності із забезпечення отримання та розкриття показників фінансової звітності у форматі XBRL; – експлуатацію засобів розроблення та оновлення таксономії фінансової звітності у форматі XBRL; – супроводження засобів валідації фінансової звітності у форматі XBRL; – дослідну експлуатацію засобів інтеграції програмних комплексів суб'єктів звітування і центру збору фінансової звітності з вбудованими засобами валідації фінансової звітності у форматі XBRL; – забезпечення комплексного захисту інформації, пов'язаної з формуванням, поданням, прийманням, обробленням, зберіганням і використанням фінансової звітності у форматі XBRL.
3	Від 2026	<p>Функціонування у режимі промислової експлуатації:</p> <ul style="list-style-type: none"> – засобів центру збору фінансової звітності; – засобів розроблення та оновлення таксономії фінансової звітності у форматі XBRL; – засобів перевірки (валідації) фінансової звітності у форматі XBRL; – засобів інтеграції програмних комплексів суб'єктів звітування і центру збору фінансової звітності з вбудованими засобами валідації фінансової звітності у форматі XBRL.

Джерело: створено автором на основі джерел: [32]

Отже, з 2023 року на законодавчому рівні закріплено план розвитку процесу звітування за таксономією МСФЗ. Він передбачає вдосконалення, оптимізацію та автоматизацію більшості супровідних процесів, що має позитивно вплинути на розвиток таксономії і стимулювати підприємства до швидшого переходу на формат XBRL у звітуванні.

Висновки до третього розділу

Глобалізація світової економіки та наближення України до Європейського Союзу визначають новий контекст для розвитку інвестиційного клімату, регулятивних структур, корпоративного управління та конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на європейському ринку. У вигляді важливого етапу цього шляху, входження України до ЄС визначає необхідність створення повної, об'єктивної та неупередженої аналітичної інформації для зацікавлених сторін.

Ефективний інструмент для підвищення прозорості та зрозумілості інформації, що розкриває діяльність підприємств та надає можливість об'єктивно висвітлювати фінансові ризики, порівнювати результати та оцінювати потенціал, – це систематичний аналіз. Такий аналіз стає ключовим для прийняття управлінських рішень, які забезпечують порівнянність, залучення інвестицій і позик, а також успішний вхід на зарубіжні ринки.

В удосконаленні таксономії фінансової звітності для українського ринку ключовими аспектами є розширення тегів, стандартизація термінів та позначень, оновлення перекладу та збільшення гнучкості системи. Узгодження методології заповнення та вдосконалення порівняльності статей допоможуть забезпечити єдність підходів до ідентифікації та аналізу фінансової інформації. Такий підхід сприятиме високій якості та адаптованості таксономії, роблячи її ефективним інструментом для звітності та стратегічних фінансових рішень на українському ринку.

Це нововведення повинно сприяти зручнішому використанню фінансової інформації, а також скороченню часу та витрат на обробку цієї інформації. В цілому, це визначає новий рівень трансформації управлінської ефективності та створення умов для стійкого розвитку підприємств в умовах глобальної конкуренції.

ВИСНОВКИ

У процесі написання кваліфікаційної роботи було досліджено процес складання фінансової звітності за міжнародними стандартами у форматі Таксономії МСФЗ. Особливу увагу було приділено огляду цього процесу зі сторони страхових компаній з урахуванням законодавчих змін щодо їх діяльності та обліку. Отже, проаналізувавши теоретичні, методологічні та практичні аспекти цього процесу з використання кейсу страхової компанії ПрАТ «Страхові гарантії України» можна зробити наступні висновки:

1. На законодавчому рівні в Україні закріплено обов'язок суб'єктів господарювання, що перейшли на міжнародні стандарти, складати звітність у форматі таксономії. Процес впровадження такого формату звітування є довготривалим та потребує від бухгалтерів освоєння нових навичок, зокрема нових програмних забезпечень, та покращення знать самих МСФЗ, оскільки таксономія повністю побудована на них. Актуальність таксономії як формату звітування набуває все більшого значення, оскільки поступово українським підприємствам доведеться перейти на нього, як на єдиний формат звітування за МСФЗ, як це відбулось зі страховими компаніями.

2. В роботі було розкрито конкретні виклики, з якими зіткнулися бухгалтера під час впровадження нового формату звітування в Україні, зокрема у страховому секторі. Варто зауважити, що більшість викликів пов'язані з тим, що звітність у форматі XBRL повинна бути аналогічною тій звітності, що вже була складена, затверджена аудитором та оприлюднена суб'єктами звітування. І дуже часто не всі розкриття в попередньо складеній звітності відповідають вимогам таксономії. Наприклад, відображення поточних страхових резервів у складі довгострокових зобов'язань в Балансі, при тому, що таксономія передбачає в своєму Балансі розкриття таких резервів як поточні зобов'язання.

3. В роботі було розглянуто практичні позитивні та негативні наслідки впровадження таксономії XBRL для українських компаній. Основні з позитивних

– це поліпшення точності та прозорості фінансової звітності, ефективніше управління даними та зручність обміну фінансовою інформацією. Це також сприяє більшій відповідності міжнародним стандартам, підвищує ефективність процесів аудиту та контролю, а також позитивно впливає на співпрацю українських компаній з міжнародними.

До негативних наслідків можна віднести складнощі з адаптацією до нових стандартів, потребу у значних інвестиціях у технології та навчання персоналу, а також ризики, пов'язані з конфіденційністю та безпекою даних. Також можуть виникнути проблеми зі зрозумінням та інтерпретацією стандартів, особливо в перехідний період. Однак, ці наслідки можна мінімізувати за допомогою оновлень таксономії, проведення доступних навчань на державному рівні, створення єдиного підходу до трансформації ключових елементів фінансового звіту.

4. Таксономія XBRL в першу чергу це електронний формат звітності. Тому технології та інформаційні системи відіграють ключову роль у процесі приведенні фінансової звітності до вимог таксономії. Технології сприяють автоматизації та стандартизації процесів збору та обробки даних, забезпечуючи більш високу точність та ефективність. Інформаційні системи дозволяють легше інтегрувати та аналізувати великі обсяги фінансової інформації, що є важливим для відповідності міжнародним стандартам і поліпшення прозорості звітності. Під час написання кваліфікаційної роботи було розроблено алгоритм часткової автоматизації процесу складання фінансової звітності за Таксономією в інформаційній системі Microsoft Excel. Даний продукт є доступним, зрозумілим та не потребує багато часу для налаштування роботи.

5. Інтеграція України до Європейського Союзу накладає важливі вимоги на створення повної та нейтральної аналітичної інформації для зацікавлених сторін. Ефективність і прозорість фінансової інформації, яка включає в себе виявлення ризиків та оцінку потенціалу, може бути підвищена за допомогою систематичного аналізу. Такий аналіз є критично важливим для

управлінських рішень, сприяючи залученню інвестицій і успішній експансії на міжнародні ринки і основним джерелом даних для його проведення є фінансова звітність, в тому числі у форматі XBRL.

Для удосконалення таксономії фінансової звітності на українському ринку ключове значення мають розширення тегів, стандартизація термінології, оновлення перекладів та підвищення гнучкості системи. Ці кроки допоможуть забезпечити єдність методологій заповнення звітів та покращення їх порівнянності, що сприятиме високій якості звітності та її адаптації до потреб українського ринку, роблячи таксономію важливим інструментом для стратегічних фінансових рішень та забезпечить повноцінне функціонування Порталу СФЗ як єдиної платформи для обміну звітністю між суб'єктами звітування та регуляторами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безверхий К.В. Таксономія МСФЗ як складова концепції архітектури фінансової звітності в Україні. Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасна парадигма в умовах сталого розвитку. 2020. С. 210-212.
2. Божко С., Артюх О. Методичні аспекти формування облікової політики України та Європи: порівняльний аспект. International Science Journal of Management, Economics & Finance. 2023. Випуск 2 (4). С. 27-37.
3. Вакун О. В., Городиський М. П., Грабчук І. Л., Соловійов Б. С. Проблеми впровадження стандарту звітності XBRL. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2020. Випуск 2 (46). URL: [https://doi.org/10.26642/pbo-2020-2\(46\)-3-8](https://doi.org/10.26642/pbo-2020-2(46)-3-8).
4. Валідація даних звітності МСФЗ відповідно до вимог Таксономії. URL: <https://medoc.ua/blog/validacija-danih-zvitnosti-msfz-vidpovidno-do-vimog-taksonomi> (дата звернення: 24.06.2023)
5. Вбудований текстовий редактор – нові можливості при створенні звітності за МСФЗ у М.Е.Дос. URL: <https://medoc.ua/blog/vbudovanij-tekstovij-redaktor-novi-mozhlivosti-pri-stvorenni-zvitnosti-za-msfz-u-medoc> (дата звернення: 24.06.2023)
6. Гудзенко Н. М., Коваль Н. І., Плахтій Т. Ф. Вплив інформаційних потреб користувачів на структуру та наповнення фінансової звітності. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2018. Випуск 5. С. 102-113. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2018_5_10
7. Довідки щодо заповнення форм за МСФЗ: що необхідно знати? URL: <https://medoc.ua/blog/dovidki-shhodo-zapovnennja-form-za-msfz-shho-neobhidno-znati> (дата звернення: 11.07.2023)
8. Жидовська Н.М. Складання фінансової звітності відповідно до таксономії МСФЗ в форматі IXBRL. Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасна парадигма в умовах інформаційного суспільства. 2021. С. 116-118.

9. Зміни перекладу у Таксономії UA МСФЗ XBRL-2021. URL: <https://medoc.ua/blog/taksonomija-ua-msfz-xbrl-2021-u-medoc> (дата звернення: 11.07.2023)
10. Калінеску, Т, Калиніченко Т. Облік і аналіз фінансових результатів в сучасних умовах діяльності підприємств. Часопис економічних реформ. 2023. Випуск 1. С. 28-34.
11. Кіляр О. Звітність за МСФЗ в умовах діджиталізації бізнес-процесів. Соціально-економічні проблеми і держава. 2021. Випуск 2 (25). С. 287-295. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21kordbp.pdf>
12. Коробань О. В. Переваги використання мови XBRL при обробці фінансової звітності. URL: <http://www.sworld.com.ua/konfer35/657.pdf>.
13. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» (в редакції від січня 2012 року). База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 18.08.2023 р.)
14. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів» (в редакції від січня 2012 року). База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 18.08.2023 р.)
15. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» (в редакції від січня 2012 року). База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 19.08.2023 р.)
16. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 34 «Проміжна фінансова звітність» (в редакції від січня 2012 року). База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 19.08.2023 р.)
17. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» (в редакції від січня 2012 року). База даних «Законодавство України». Верховна

- Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 20.08.2023 р.)
18. Міжнародний стандарт фінансової звітності 4 «Страхові контракти». База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 26.09.2023 р.)
19. Міжнародний стандарт фінансової звітності 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» (в редакції від січня 2012 року). База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 18.08.2023 р.)
20. Міжнародний стандарт фінансової звітності 17 «Страхові контракти» (в редакції від липня 2022 року). База даних «Законодавство України. Верховна Рада України. URL: <https://ips.ligazakon.net> (дата звернення: 26.09.2023 р.)
21. Танасієва М.М., Ковальчук Т.М. Міжнародні стандарти фінансової звітності: Навчальний посібник Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 224 с.
22. Мойсеєнко О.М. Виклики щодо обліку та диджитал-звітності в форматі XBRL в Україні. Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасна парадигма в умовах сталого розвитку. 2020. С. 233-236.
23. Назарова К.О., Зубаха М.В. Таксономія UA XBRL МСФЗ підприємств суспільного інтересу: погляд аудитора. Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасна парадигма в умовах інформаційного суспільства. 2021. С. 132-135.
24. Офіційний сайт Фонду МСФЗ. URL: www.ifrs.org (дата звернення: 02.10.2023 р.)
25. Офіційний сайт Системи фінансової звітності. URL: <https://frs.gov.ua> (дата звернення: 05.10.2023 р.)
26. Парокінна А., Таран І. Таксономія МСФЗ та iXBRL Практика МСФЗ. 2021. Випуск 4. С. 56-64. URL: <https://ibuhgalter.net/material/1129/22660> (дата звернення: 14.08.2023 р.)
27. Петрик О. А. Звітність корпорацій у постіндустріальній економіці: сучасні аспекти формування, аудиту та задоволення інформаційних запитів користувачів.

- Економіка. Фінанси. Право. 2016. Випуск 7. С. 8-13. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2016_7_4.
28. ПрАТ «Страхові гарантії України». Офіційний сайт. URL: <http://www.sgu.com.ua/index.html#services>
29. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: закон України від 16.07.99 № 996-XIV. База даних «Законодавство України. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 20.09.2023 р.)
30. Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління. Мінфін України; Наказ від 07.12.2018 № 982 URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#doc_info
31. Про затвердження перекладу Таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності 2021 : Наказ Міністерства фінансів України від 12.11.2021 № 595 URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%BD%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7%20595.pdf>
32. Про затвердження Порядку функціонування центру збору фінансової звітності: URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-poriadku-funktsionuvannia-tsentru-zboru-finansovoi-s845-110823>
33. Садовська І. Облікова політика: сутність та вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на формування і практику. *Economic journal of Lesya Ukrainka Volyn National University*. 2023. Випуск 2 (34). С. 15-28.
34. Складання фінансової звітності в форматі iXBRL. URL: https://www.apu.com.ua/wpcontent/uploads/2021/03/Present_iXBRL_300321-1.pdf
35. Складання фінансової звітності страхових компаній у форматі iXBRL URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/XBRL_training_insurance_pr_2020-10-08.pdf.
36. Таксономія – нове у поданні фінансової звітності. URL: <https://medoc.ua/blog/taksonomija-nove-u-podanni-finansovo-zvitnosti>
37. Таксономія МСФЗ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/taxonomy>

38. Таксономія. Вікіпедія: веб-сайт. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
39. Уманців Г. В. Формування звітності у форматі XBRL. Економічний вісник університету. 2020. Випуск 46. С. 95-102. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2020_46_13.
40. Фінансовий аналіз на основі відкритих даних. URL: <https://blog.youcontrol.market/finansovii-analiz-na-osnovi-vidkritikh-danikh-3/> (дата звернення: 08.11.2023)
41. Хома С., Чучук Ю., Савчук Т., Степанюк О. Таксономія фінансової звітності за міжнародними стандартами: практичні аспекти. Галицький економічний вісник. 2020. Випуск 6 (67). С. 114-121.
42. Ціцька Н. Є., Малецька О. І. Таксономія фінансової звітності за МСФЗ. Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю. 2020. С. 470-473.
43. iXBRL. What is iXBRL? URL: <https://www.xbrl.org/the-standard/what/ixbrl/> (дата звернення: 08.06.2023)